

RYOMGÅRD REALSKOLES ELEVFORENING

Årsskrift 1956

RYOMGÅRD REALSKOLES ELEVFORENING

Årsskrift 1956

Redigeret af
ANTON ERIKSEN

Kolind Bogtrykkeri

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Erik Munch: Translokationstale	3
Kirsten Mariussen: Ceylon - Østens perle	8
Axel Andersen: Emil Aarestrup	16
Erik Munch: Ved juletid	19
Agnethe Bjørn Pedersen: Rejsen til Østrig	20
Frithiof Ørtved: 1916-1956	29
Bodil Rygaard: Israel	32
Erik Munch: En lærers syn	44
Lidt om årets gang	48
Nye medlemmer	50
Generalforsamlingen	51
Af skolens dagbog	52
Personalia	53
Gaver og legater	54
Regnskab	55

Translokationstale

den 27. juni 1956

JEG HAR ALTID HOLDT PÅ, at skolens årsafslutningsdag er en glædesdag. Det er den dag, da arbejdets resultat foreligger, og er dette resultat end beskedent, så er det dog et resultat, og det er berettiget at glæde sig derover.

Men skolens årsafslutningsdag er også en afskedsdag; det er på den dag, skolen kvitterer en del af sine elever, nemlig eksaminanderne, som nu har endt deres skolegang her og skal søge andre græsgange. Dette er imidlertid også noget glædeligt — ikke sådan at forstå, at vi gerne vil af med dem, for det vil vi ikke; vi har altid været glade for at have dem som elever, men sådan at forstå, at det er naturens orden. Det er sådan, det skal være. Vi mennesker lever stadig under forandringens lov, og navnlig da i vore unge dage, og nu er stunden kommet til dem — nu skal de ud for at prøve, om det værge, de skæftede — det sværd, de smedede — kan holde; det vil sige, om den opdragelse, de kundskaber, den dannelse, de har erhvervet her på skolen, vil få nogen værdi for dem i tilværelsen og være medvirkende til at føre dem til målet — det mål, som er så forskelligt for dem alle, ligesom deres veje er forskellige — det mål, som sluttelig skulle være det samme for dem alle — nemlig det at *blive dygtige, ærlige og trofaste samfundsborgere — dem selv til glæde og gavn og deres hjem og skole til ære.*

Nu er det jo sådan, at når man står over for et menneske, som man har haft meget med at gøre, og som skal ud på en rejse, man selv er ved at have fuldført, så får man lyst til at vejlede — og ikke mindst en lærer ligger denne lyst i blodet, da det jo hører med til hans daglige gerning at vejlede. Jeg tænker mig nu alle eksaminanderne symboliseret ved en sådan ung mand eller kvinde, som skal ud i livet og skabe sig en tilværelse, sådan som jeg selv for 50 år siden måtte det.

Og jeg vil gerne sige noget til denne unge mand eller kvinde, for vi har haft en del med hinanden at gøre. Hvad skal jeg da sige? Det første, jeg vil sige, er: *Vær ikke bange for den forandring, der nu sker.* Den kan godt blive mere eller mindre behagelig, så husk, at du står under ungdommens strålende stjerne, og at du snart vil finde dig til rette. Derfor: *Hold ud.* Dernæst vil jeg sige: *Du skal ikke være mod andre, som de er mod dig, men du skal være mod andre, som du vil have, de skal være mod dig.* Du skal ikke lade dig træde på, men du skal heller ikke hævne dig første gang, nogen gør dig uret. I det hele taget skal du omgås begrebet *hævn* varsomt og huske på, at også du kan komme til at gøre andre uret og således komme ud for en hævn, du ikke vil synes om. Det er de små mennesker, der straks griber til at hævne sig — det kan man altid gøre. Husk på, når du kommer over de første følger af den forandring i dit liv, som sker i dag, og du derfor bliver mere modig, at du ikke er fuldkommen. Det er der ingen af os, der er; men husk endvidere på, at du er mægtig til, hvis du vil, at bortfjerne en del af det, der så tydeligt i dag viser din ufuldkommenhed. Du har i vuggegave fået et redskab dertil — det har alle mennesker, og det redskab er stemmen i dit indre. Hvis du kommer til at stå over for én eller anden afgørelse — og det gør du — så vil den stemme i dit indre, som du også kan kalde din samvittighed, lede dig og sige dig, om du bærer dig rigtigt eller forkert ad — moralsk set — og så skal du lyde denne din indre stemme, selv om den peger på en afgørelse, der ikke er til din egen materielle fordel. Stemmen er der og vil altid være der; men du er selv herre over, om du vil lyde den eller ikke. Undlader du at lyde den, så vil du få samvittighedsnag, og det kan du vænne dig til og regne med som omkostningerne; men bliver du ved med at se bort fra det, din samvittighed siger dig, så vil stemmen i dit indre til sidst døves, og du vil blive et ringere menneske, end du er — længere borte fra fuldkommenheden end du var, da du startede.

Du er en 16-17 år i dag, min unge ven, og du siger til dig selv, at der er et hav af tid, til du når det tidspunkt, da du står som jeg — ikke langt fra støvets år; det er rigtigt, men når du nu kommer i gang, så skal du se, hvor hurtigt tiden går — meget hurtigere, end du tror, og skal du blive til det, vi, der holder af dig, ønsker, du skal blive, så er *tiden på ingen måde for lang*; der skal tages fat straks. Vi ønsker jo nemlig, du skal blive *dygtig i din gerning*, og at du skal blive et *fint menneske* — og *ikke mindst det sidste*.

Det er naturligt, at lysten til kammeratskabslivet særlig blomstrer

i de unge år. Man er kommet bort fra sit hjem, hvor man var sammen med mennesker, man havde fortrolighed til; det savner man nu, og så kaster man sig ud i kammeratskabets højt besungne favn. Det er der heller ikke noget at sige til, men *vær forsigtig med at erhverve kammerater*. Husk på, at *arbejdskammerater ikke er det samme som kammerater*. Det fællesskab, der opstår mellem folk, der har arbejde på samme sted — arbejdskammeratskabet — stikker aldrig dybt; det er godt, som det er, men må ikke overvurderes; det er kun en begrænset fortrolighed, man kan vise det. Det virkelige kammeratskab er sjældent — lige så sjældent som det virkelige venskab. Det kan være, du opnår det, og det kan være, du ikke gør det; det er klogest at være indstillet på det sidste; men hvis du opnår det, så må du alligevel ikke, som mange gør, overvurdere det eller se på det fra et egenkærligt standpunkt. Du må forstå, at det ikke er din kammerats pligt at hjælpe dig. Du har intet krav på ham — slet intet. Hvis han vil hjælpe dig, når han har hørt om din forlegenhed, så er det pænt af ham; men han har ingen pligt til det. Du har derimod *pligt til at klare dig selv*. De folk, der holder venner for at blive hjulpne, bliver som oftest skuffede — og med rette, for de holder jo kun venner af egenkærlige grunde.

Det kan være, du er velhavende, og er du det, så har du et plus fremfor mange, for *penge er frihed og uafhængighed, men* du har *også et minus*. Du får som regel flere *uægte venner* end de mindre velhavende, og så kommer du ikke med i den kamp, som hedder *kampen for tilværelsen*, og det er egentlig skade. Den kamp er nemlig sund og meget udviklende. Jeg takker dig min far, at du ikke var rig, siger Holger Drachmann i et digt, og han havde ret i at takke. Der skal en bred ryg til at bære kronede dage, og det må den rige ofte sande, men evner han det — har han den brede ryg — ja, så er det selvfølgelig et plus at være velhavende. Men du er måske ikke syndelig velhavende, men har det i så henseende, som folk i almindelighed har det, og så kan du komme ud for at skulle låne penge. Kommer du det, så lån så vidt muligt i pengeinstitutterne — banker o. l. — ikke af dine kammerater eller pårørende — hvis du kan undgå det. Pengeinstitutterne er til for det samme — det er kammeraterne ikke, og der kommer altid et ufrit forhold mellem folk, der har pengemellemværende. Det er ikke helt udsandt, at man, hvis man vil skabe sig en uven, skal gøre en mand en stor tjeneste. Det kan være nødvendigt at låne — ingen ved det bedre end jeg selv — og så må man låne, men gør det så under den fulde erkendelse af, at

gæld — det er noget, der springer på, men kryber af. Hold orden i dine pengesager — for din egen skyld og for andres skyld. Det er slet ikke så vanskeligt; det består bare i ikke at købe for flere penge, end du har, når skatten er trukket fra.

Så er der én ting, jeg vil sige til dig, og det angår dit forhold til religionen. Det kan være, du kommer fra et dybt religiøst hjem, hvor du har set, hvilken betydning religionen har haft for dine kære, og det kan være, du kommer fra et hjem, hvor religionen har spillet en mindre fremtrædende rolle. — Hvad enten du kommer fra det ene eller det andet hjem, er du med hensyn til religionen overladt til dig selv. I skolen og under din konfirmationsforberedelse har du hørt og lært om den kristne religion, men standpunkt har du selvfølgelig ikke taget; det har du været for ung til. — Du er også for ung til det nu; men nu kan du pludselig komme til at skulle tage standpunkt. Mange gange sker det, at du duperes af den flotte kammerat, der erklærer religionen for at være overtro, der ikke passer sig for unge raske mænd, ikke mindst, fordi den virker hæmmende på livsglæden. Det lyder flot at erklære sig for revolutionær i så henseende. Unge mennesker har en naturlig lyst i sig til at gøre oprør mod det bestående. Endvidere skyldes din ulyst til religionen, at det — synes du — er noget, vi har brug for, når vi engang skal dø; men det er der længe til — den tid den sorg. Ja — der er forhåbentlig længe til, du skal dø, men ingen ved *hvor længe*. Endvidere er det helt galt at tro, at religionen kun har betydning for død og begravelse. Religionen har jo først og fremmest betydning for livet. Den giver dig det grundlag, du skal have for at udvikle dig til et frit og fint menneske. Du ved intet om religionen, når du kun hører, men ikke handler. Du opnår intet i religiøs henseende, hvis du ikke arbejder på at erkende. Du bliver ikke salig ved andres arbejde, men kun ved dit eget.

Du er måske undertiden blevet irriteret over det, man har sagt til dig. Jeg kan tænke mig, at du måske er blevet irriteret over, at man har sagt til dig, at du skulle tro, idet du netop fandt, at det var det umulige. Jeg har selv haft det sådan. Men det er et fejlsyn. Det *at tro* er i alle henseender en livsnødvendig ting. Hvis vi ikke kunne tro, kunne vi overhovedet ikke eksistere. Når en mand starter en forretning, så tror han, at den vil gå — ellers startede han den ikke. Og sådan er det med alting. Alt, hvad vi har med at gøre, startes på tro, og ingen tror heftigere end du selv, der nu skal ud at erobre verden. Når det er sådan — og sådan er det jo — er der så noget mærkeligt i og noget umuligt i, at vi skal tro på et resultat af vort arbejde med

Eftermiddagstur på bakken

Foto: Knud Basse Kristensen

det religiøse; slet ikke; det er såre naturligt. Og hvis du arbejder med de religiøse sandheder, som du har fået meddelt, men som du ikke har erkendt, så vil den dag komme, da du vil erkende dem, da vil de blive en del af dit liv, og så vil du forstå religionens værdi. Det kan være, det bliver på en helt anden måde, end du ellers ser det ske, men det betyder ingenting. Det, der betyder noget, er, at de religiøse sandheder bliver til sandhed for dig.

Deltag derfor ikke i godtkøbshån og spot mod religionen for at være en stor mand. Det bliver du slet ikke derved; du samler dig kun en hel masse nedværdigende vrøvl, som du så kan have at gå og fortryde senere i livet. Vær varsom med det, du tager med ud i livet fra dit hjem. Religionen er noget af det dyrebareste; husk på, at sandhederne bliver ikke mindre, selv om slægterne ikke altid har været heldige med religionens røgt. Alt det, jeg har sagt dig, er noget af det bedste, jeg ved at sige. *Jeg kan sammenfatte det hele i et enkelt ord, og det lyder sådan: Du skal ære din fader og moder, at det må gå dig godt i verden. Nu har du midlerne dertil; nu må du vandre vejen.*

Ja — sådan ville jeg tale til det unge menneske, der skulle ud i verden, og som jeg havde haft meget med at gøre. Og det samme vil jeg sige til jer.

Tak for godt samarbejde, for trofast overholden af skolens traditioner, og god lykke på jeres livsvandring.

Erik Munch.

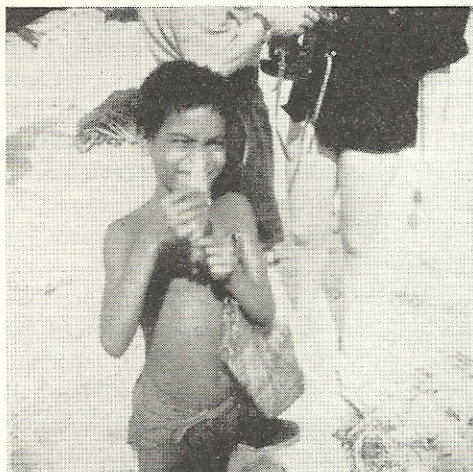
CEYLON

– Østens perle

DEN 9. JUNI gled den store oceandamper »New Australia« ind i Colombos havn omgivet af masser af små både bemandede med singhalesere, som forsøgte at prakke turisterne souvenirs på. Østens farverige verden foldede sig ud for os; men med nordboernes noksom bekendte kølighed kom vi hele gennem tolden m. m. og kørte så ud til vort første opholdssted: Royal Air Force stationen »Negombo«, 20 miles nord for Colombo.

Længe varede det ikke, før vi var fuldkommen bjergtagne af Ceylon og jublede med over »Østens perle« — Lanka, som den kaldes, øen, hvor oldtid og nutid, rigdom og fattigdom, gammel kultur og ny analfabetisme blandes i en fortryllende enhed. Godt og vel to og en halv måneds ophold der gav os rig lejlighed til at lære øen at kende på alle områder, lige fra Colombos luksushoteller til junglen og de fantastiske ruiner oppe nordpå. Gadelivet i Colombo kan holde selv den mest blaserede turist fast. Side om side med dollargrin løber de indfødte — et bundt knogler holdt sammen af sort, rynket hud — med deres rickshaws, de studetrukne kærre lunter ganske uberørte af dagens jag ned ad hovedgaden, gadekræmmerne skriger sig hæse med deres varers fortrinlighed, og de handlende formelig flår tøjet af turisterne for at få dem ind at købe. »Special price for you lady,« hyler de med en sådan inderlighed, at man er næsten sikker på, man er netop den, forretningen er lavet for — indtil man en halv time senere finder ud af, at for den ibenholtselefant har man betalt ca. det 5-dobbelte af dens egentlige værdi.

Det er en sport for singhaleserne at få »de dumme hvide« til at betale alt for dyrt. Når det så lykkes, ler de hjerteligt og foragteligt. Ja, hvem er mon den dummeste, den »store, hvide mand« eller vi? Men mere om det senere. Vi kørte direkte ud til vort logi og blev

En lille »løveunge« fra Ceylon

Foto: Kirsten Mariussen

installeret i dejlige værelser samt forevist vore boys. På Ceylon bevæger man sig absolut ikke efter noget, som man kan sende sin boy efter. Vi boede der en uge og lejede cykler, så vi kunne komme lidt ud på egen hånd og se på land og befolkning. Kvinder på cykel — sikke en sensation! Konstant var vi omgivet af en skare sorte unger, som med ublu nysgerrighed undersøgte os. Der er intet så dejligt som farvede børn. Leende og råbende og altid nok af dem. Forresten har jeg aldrig set dem skændes eller slås — det er åbenbart også noget, som følger med civilisationen. Et par kilometer fra, hvor vi boede, lå et lille fiskerleje. De indfødte er ikke vant til al for megen venlighed fra de hvides side, så vi måtte vise stor takt og venlighed, for at de overhovedet gad svare. Skønt singhaleserne er primitive og for en stor dels vedkommende analfabeter, er det et stolt folk. Alle fortæller med strålende øjne, at de er løvefolket, Ceylons retmæssige ejere. Krøniken fortæller, at en skøn, men eventyrlysten indisk prinsesse fandt sit slot for kedeligt og flygtede ud i junglen, hvor hun traf sin skæbne hos en løve, med hvem hun fik en søn: Vijaya. Denne yngling må dog have haft mere sans for verdens forsmædelige materialisme, for han søgte tilbage til sin morfars rige, men blev — sammen med en flok unge mænd — forvist til det »ødeste øde« — Ceylons vestkyst. Tambopanni hedder stedet, hvor han gik i land. Her møder de en gammel kvinde: Yakkhini, som overtaler dem til at tage et bad i floden, hvorved de forvandles til stenstøtter. Kun deres amuletter frelser dem fra at blive opædt af dæmonen

Yakkhini. Men Vijaya er urørlig; han tvinger den gamle kvinde til at ophæve trolddommen, hvorved hun forvandles til en underskøn kvinde på 16 år. De gifter sig; men utak var også dengang verdens løn: den skønne forskydes, og i stedet ægter Vijaya kongen af Maduras datter. Således grundlagdes Lanka (Ceylon), og løvenavnet singha blev deres navn. Derfor kaldes de indfødte ikke ceylonesere, men singhalesere. Godt halvdelen af de ca. 9 mill. indbyggere er singhalesere, resten tamilere — indere, som er kommet senere, og som regnes til den allerlaveste kaste.

Det næste, man hører om Ceylon, er, da Gautama Buddha kom dertil ca. 500 år f. Kr. Han indførte buddhismen på Ceylon — og den dag i dag er den så stærk som nogensinde. Overalt ligger templer, hvor munkene — glatragede og i safrangule sari mediterer til Buddha. Buddhismen går i hovedtrækkene ud på inkarnation, indtil man er værdig til nirvana: den fuldkomne udslettelse. Hvor stærkt de tror på dette ses deraf, at de aldrig slår et dyr ihjel. — Sæt det var deres bedstemor! Overalt vrirler det med gamle og syge okser, hunde, svin o. m. a. Alt går løst omkring, ingen ved, hvis der er hvis, og for os at se opholdt disse dyr sig fortrinsvis på vejene — midt på kørebanen.

Hinduismen er dog også ret udbredt på Ceylon. Her og der kan man pludselig midt mellem slagterforretninger og biografer se facaden af et hindutempel, stærkt dekoreret med guder i trængsel.

Efter en uges ophold i Negombo flyttede vi ind på en åbenbaring af luksus: »Sea View Hotel« i Colombo. Nu skulle vi til at give opvisninger. Det blev alle tiders fiasko. Ingen gad se os. Da vi en aften skulle til at starte, sad der en enkelt modig mand, så vi blev vildt uenige, om vi skulle binde ham eller kyse ham væk. »Nej, spring ud fra en 10 m vippe i et bassin uden vand,« sagde de til os — »så kommer der måske nogen.«

Senere slog vi ind på skoleopvisninger, så kunne vi lige holde hovedet oven vande — økonomisk. De kunne absolut ikke begribe, at vi gad springe rundt og være energiske i den varme — og vi var faktisk enige med dem, det var ugudeligt varmt dernede. Når solen står højest på himlen, er det kun hunde og englændere, der er ude, siger de. Noget helt andet er, at menigmand slet ikke kunne få råd til at betale vore billetpriser. En familieforsørger får mellem 60 og 90 kr. om måneden — det opfordrer jo ikke til mange udskejelser.

På Ceylon findes der en lille overklasse, som er så rig, at ordet penge ikke kendes. Det er højt uddannede og kultiverede mennesker,

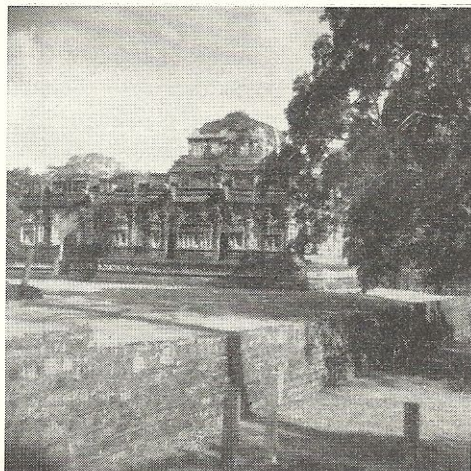

Foto: Kirsten Mariussen

hvoriblandt vi fandt en masse venner. Men den store mængde er fattig og ganske uoplyst. De stjæler som ravne; men ens egne boys er tro som guld. På vort hold var der 3 til hvert værelse, de er ideelle som opvartende ånder. Altid lister de rundt på bare fødder og gætter ens ønsker, næsten før de er tænkt. Om natten sover de på en måtte uden for døren.

Men man kender ikke Ceylon, hvis man ikke har været i junglen, så vi lejede en gammel, brøstfældig bus og tog på jungletur, rejsens mest oplevelsesrige. Gennem tæt tropeskov snor vejen sig op gennem landet til Trincomalee (Ceylons militære knudepunkt). I hundredvis af vilde aber færdes overalt i junglen, slangerne hvisler, og de vilde elefanter sender deres ensomme brøl ud i tropenatten. Medens varmen om dagen lammer alle levende væsener, vågner alt op til liv, når nattens kølighed breder sig over junglen. Ildfluerne tænder deres små lanterner og svirrer rundt til cikadernes sang. Måneblomsten folder sin store, hvide tragt ud, og luften er mættet med søde, varme dufte. På vores jungletur sov vi næsten under åben himmel hver nat med undtagelse af en enkelt, hvor vi i en gammel, forladt, amerikansk camp tog en drabelig dyst op med husets retmæssige beboere: væggelus. Med skam at melde gik de af med sejren, og vi måtte flygte ind under bruserne, hvor vi tilbragte resten af natten — stående. Den nats replikker egner sig ikke så godt til gengivelse.

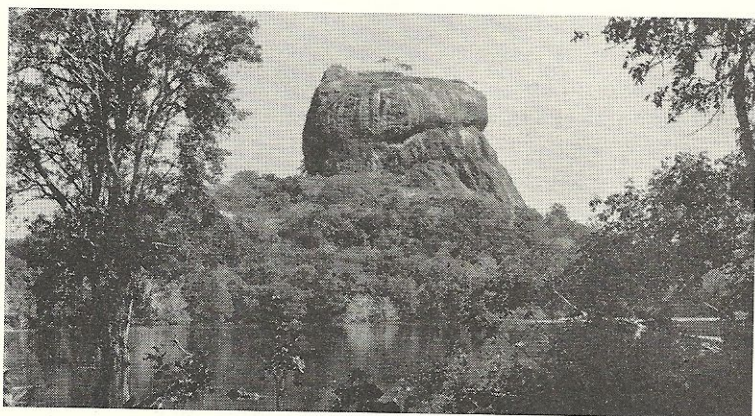
Den 20. juni kørte vi op til Sigiriya for at iagttage total solformørkelse. Videnskabsmænd fra hele verden var taget dertil for at

gøre observationer. Ca. 4 minutter var alt mørkt som om natten, og da den første solstråle igen trængte frem, følte man det, som begyndte livet påny. Strålen var som en diamant, der sendte sin glans ud over mennesker, dyr og planter for igen at få alt til at leve og gro. Få minutter senere var alt igen normalt, og fortryllelsen var brudt.

Det vil desværre føre for vidt at fortælle om alle de steder, vi besøgte, og alle vore oplevelser. Kun to steder vil jeg standse ved, nemlig Kandy og oldtidsbyerne Polonnaruwa og Anuradhapura. Sidstnævnte byer viser os lidt om den fantastiske og højststående kultur, singhaleserne havde, endog før vor religion blev grundlagt. Som tidligere fortalt var Indiens kultur grundlaget; men over den skabtes singhalesernes værk: et folks selvstændighed og kulturelle egenart. Ved begyndelsen af vor tidsregning var øen et blomstrende kongerige med fantastiske skatte. Millionbyerne Anuradhapura og Polonnaruwa blev anlagt med op til 9-etagers huse og svømmebassiner. De byggede templer og dagobaer med tage af ægte guld og ædelstene, og endnu findes pilgrimsgrave, som er mere end 2000 år gamle. I stenene udhuggede de deres 8 helbredende tegn: løven, elefanten, tyren, vandkrukken, lansen, viften, konkylien og lampen som værn mod deres værste fjende, malariaen. Men som det altid går, ødelagde krig og indre ufred hele værket, og snart forfaldt herlighederne. Ca. 900 e. Kr. kom inderne og røvede og plyndrede, og nu hørte også Europa om den lille perleø. Portugal, Holland og England sloges bravt om den — ja, selv lille Danmark havde — i form af Ove Gjedde — en arm ude efter Lanka, og en del af øen var da også for kortere tid under den danske trone. Alt forfaldt, og junglen bredte sig over byerne, og først i de senere år er man begyndt at udforske landets historie. Det er et storslået syn at se resterne af de gamle kongeborge. Det sted, der står stærkest for os, er vist Sigiriya.

Som en mægtig knytnæve står Sigiriya midt i junglelandskabet. Alene synet af denne vældige stenmasse får os til at føle et sus af dramatik og storhed. En bred stentrappe — rigt udsmykket med månestene, nagafurster og lykkebringende gavaer fører os op til klippeborgen. Udhugget i stenmassen ligger ved klippens fod et imponerende svømmebassin i form som en lotusblomst.

På vor videre tur forstærkes dette indtryk ved synet af de mange kunstfærdigt udhuggede figurer i klippevæggen, og som en fin perle i alt det grå ser vi en række freskomalerier, der forestiller unge kvinder. Skønt århundreder er gået, skønt brændende sol har ætset på klippesiden, og skønt kaskader af regn har skyllet hen over dem, står

Sigiriya

farverne endnu så fine og klare, som var de lavet i går. Farvernes sammensætning og kvindernes skønhed fortæller om eventyrlige dramaer: hed elskov og grusomt had. Uden antydning af noget banalt eller vulgært har datidens kunstnere tegnet deres idealkvinde med smidige arme, lange, graciøse fingre som hos en tempeldanserinde, brystes modne fylde og midjens slankhed, kvinden, der på én gang fremtvinger begær og tilbedelse, kvinden af i går, kvinden af i dag og i morgen. — På Lanka i hvert fald.

Hvem disse kvinder er, ved ingen, så fantasien kan frit spille; jeg foretrækker at forestille mig dem som unge singhalesiske kvinder med offerskåle og lotusblomster på vej til templerne. Kun det skønneste var godt nok på Buddhas alter. Fra den engelske doctor John Davy er her et citat, som fortæller, hvordan Lankas kvinder ser ud: Hendes hår er fyldigt som en påfugls hale, så langt, at det når til hendes knæ, og der slutter det i yndefulde krøller. Hendes øjenbryn er lig regnbuen, og øjnene selv er som blå safirer eller bladene af den blå manillablomst. Hendes næse er ligesom et høgenæb, hendes læber strålende koralrøde. Tænderne er små og regelmæssige og sidder tæt som jasminknopper, hendes hals stærk og rund, minder om den glatte Berrigodea. Hendes brystkasse er rummelig og brysterne selv faste og hvælvede som den gule kokusnød, hendes midje smal, så smal, at man kan spænde om den med hænderne. Mere taler man ikke om hos en kvinde. Typisk var det, at de var meget forargede over vore »korte« gymnastikdragter, dog ikke mere end deres nysgerrighed tillod.

Men tilbage til ruinerne. På toppen af klippen ligger resterne af kongepaladset, og talrige sagn går om dets herskere. Efter et smut op nordpå til Trincomalee tog vi i august ned til Kandy. I og omkring Kandy er der så smukt, at man siger, Paradisets have har ligget her — hvad jeg gerne vil tro. Vi boede på »Queen« med udsigt over Kandy sø og de tebeplantede bjerge, som omkranser byen. Grunden var, at på denne tid afholder de deres store, årlige buddhistfest: Peraheran. Den varer i 10 dage, og så strømmer trosfæller til fra hele verden. Vejene var fuldkommen lukkede af pilgrimme, og mere fantastisk folkeliv gives vist ikke nogetsteds. Hver aften drog et optog på 100 elefanter og tusinder af kandyensere gennem byen, medens de dansede deres orientalske danse til trommernes inciterende rytmer. Processionen blev oplyst af to tætte rækker af levende fakler, som var det eneste lys i tropenattens dybe mørke. Hver aften gik jeg ned i trængslen blandt de indfødte og oplevede deres vilde begejstring og buddhatilbedelse. Elefanterne var behængt med kostbare tæpper, og hver danser havde ædelstensprydede dragter på, som funkede i fakkellyset. Ord er så fattige, når man beskriver den fantastiske stemning, der herskede. Man kunne kun blive grebet af

deres glæde og liv, når man ser deres begejstring. Singhaleserne er et dejligt folk — en charmerende flok naive, frække, glade unger. Men desværre fik også det en ende, og vi rystede videre i vor oltidsbus. På en del af turen havde vi selv kokke med, hvis kulinariske frembringelser havde den svaghed, at jo længere ud i junglen vi kom, desto mere harsk blev smørret, og jo stærkere blev maden, eftersom der skal mere og mere karri i for at aflede opmærksomheden fra, at maden er fordærvet. Jeg fandt aldrig ud af, hvad det var, vi fik; men ris og karri var sikker morgen, middag og aften, så kunne tilbehøret variere fra bananer til naboens hund.

Ceylons vigtigste produkter er te, gummi og kopra. Vi besøgte både plantager og fabrikker samt iagttog deres yderst primitive landbrug. Træplov trukket af vandbøfler er obligatorisk i rismarkerne, så de er meget langt tilbage på det område. Plantagerne er derimod veldrevne, dog kan man tydeligt se, hvilke der drives af englændere, og hvilke der drives af indfødte. De indfødte har ikke uddannelse nok, og plantagerne forfalder. Spændende er det at se, hvordan det vil gå med den nye, venstreorienterede regering; allerede nu får de hvide den kolde skulder og bliver sendt hjem én efter én.

Slutningen af august blev tilbragt nede på den sydlige del af øen — omkring Galle. Der er varmt, fugtigt og frodigt, og palmerne vokser helt ud til strandkanten og danner dekorativ forgrund for det stærkt blå hav, som sender sine evige bølger ind på land, hvor de af brændingen bliver slået til store, hvide skumhuse. Alt for hurtigt blev det den 28., og vi måtte forlade vor paradiso Ceylon. For os står Lanka som drømmeøen, hvor alt findes og forenes i Østens mystik, fjerne tiders saga og nutidens eventyr.

Kirsten Mariussen.

Pløjning af rismarkerne

Foto: Kirsten Mariussen

EMIL AARESTRUP

1856 – 1956

DEN 21. JULI 1856 døde Stiftsfysikus i Odense Emil Aarestrup. Dødsaaarsagen var Bughindebetændelse. I vore Dage mindes vi ikke Embedsmanden Stiftsfysikus Aarestrup, men Digteren Emil Aarestrup, og hans Digterstjerne er i stadig Stigen. Hans eneste Bog »Digte« 1838 blev kun solgt i 40 Eksemplarer; i Dag koster Originaludgaven af denne Bog en hel lille Formue. Saadan gaar det her i Verden.

Carl Ludvig Emil Aarestrup blev født i København den 4. December 1800. Hans Far var en ludfattig Kontrollør ved Byporten. Begge Forældrene døde, da Aarestrup var en lille Dreng, og han blev opdraget hos en gammel Frøken, der var en Veninde af hans Mor. Han var saa heldig at arve en hel Del Penge efter en af Faderens Velyndere.

Aarestrups Levnedsløb er ganske uden ydre Begivenheder og formede sig kort fortalt saaledes: Student 1819, Cand. med. i 1827, samme Aar nedsatte han sig som Læge i Nysted. I 1838 flyttede han til Sakskøbing, og i 1849 blev han Stiftsfysikus i Odense. 1827 blev han efter flere Aars Forlovelse gift med sin Kusine Caroline Aagaard. Han foretog kun een Udenlandsrejse, nemlig da han i Egenskab af Læge og galant Tilbeder ledsagede den dødssyge Komtesse Raben paa en Rejse til Tyskland. Komtesse døde dernede, og i Aarestrups »Erotiske Situationer« findes Minder fra denne Rejse.

I Provinsens stille Liv holdt han sig frisk ved en aarlig Rejse til København, udstrakt Læsning af saavel Skøn- som Faglitteratur og hyppige Besøg paa Omegnens Herregaarde, hvor han var en velset Gæst; thi han var en glimrende Selskabsmand.

Lige fra den tidlige Ungdom af var Aarestrup en lidenskabelig Tilbeder af Skønhed; han var en Beundrer og Ven af Oehlenschläger og Chr. Winther, senere af Thorvaldsens Kunst og det rent æstetiske raffinerede i Søren Kierkegaards Forfatterskab.

Aarestrup var en dygtig Læge og havde en meget stor Praksis. Hans Ægteskab var vistnok i det store og hele lykkeligt, selv om der ofte kunne være ret alvorlige Uoverensstemmelser mellem ham og Hustruen. De af Hans Brix udgivne Breve fra Aarestrup til Fru Caroline viser i hvert Fald, at han holdt meget af hende og var en øm, men næppe altid lige trofast Ægtemand og Fader. Der var 12 Børn i Ægteskabet. En Del af hans mange Kærlighedsdigte er skrevet til hans Kone; men en hel Del havde anden Adresse; thi der var, som Brix siger i sin store Bog om Aarestrup, mange andre Kvinder end Hustruen i hans Liv. Til sine Dages Ende var han en særdeles varm og forelsket Tilbeder af kvindelig Skønhed.

Aarestrups første Digte blev i 1820-rne trykt i forskellige Aviser og Tidsskrifter. Han udgav selv kun een Bog, den før omtalte »Digte« 1838. Det var Digtervennen Christian Winther, der fik ham til at udgive den; men Udgivelsen blev en stor Skuffelse for Aarestrup. Kritikeren P. L. Møller var den eneste i Samtiden, som forstod at værdsætte Aarestrups Digtning (se P. L. Møller: »Kritiske Skizzer« 1847). Tidens førende Smagsdommer J. L. Heiberg fandt i Aarestrups Digte kun »lutter Liderlighed« — en Dom, der kun dømmer Heiberg selv. Først syv Aar efter Aarestrups Død kom hans »Efterladte Digte«, udgivet af Chr. Winther og F. L. Liebenberg (1863). »Efterladte Digte« indeholder foruden originale Digte en stor Mængde Oversættelser af bl. a. Heine, Goethe, Victor Hugo og Thomas Moore. Af disse talrige Oversættelser har hans (ofte ret frie) Gendigtninger af Heines Digte vundet mest Bifald og er kommet i flere forskellige Udgaver.

Aarestrups egne Kærlighedsdigte, hans Ritorneller, nogle af hans fortællende Digte samt hans Kritik paa Vers af Samtidens Digtere vil leve, saa længe der er nogen, som holder af dansk Lyrik. Han er som sit store tyske Forbillede Heine en Formens Mester; hans Vers klinger ligesom Heines som en sød, blid og yndig Melodi. Aarestrup har, hvad der vakte stor Forargelse i den uhyggeligt snerpede Samtid, et sundt, fuldt ud moderne og naturligt Syn paa Kærligheden mellem Mand og Kvinde. Hans Kærlighedsdigte vil altid være en kærkommen Gave til en ung Pige fra hendes Ven.

Af hans mange Ritorneller skal her citeres et Par Stykker:

»I fire Døgn med Breve bombarderedes;
den femte Aftenstund parlamenteredes;
og sjette Nat hvad saa? Kapituleredes.«

»Til Kys indbyder Armen, hvid og kælen!
En dejlig Tumbleplads den runde Skulder!
Men Kys paa Barmen gaar ret ind i Sjælen.«

Blandt hans fortællende Digte kan fremhæves det morsomme »Pater Hugo« og »Man har Sagn om Borgtapeter«, og fra den lille Gruppe af Kritik paa Vers over samtidige Digtere:

»Baggesen,
Du Lyrisksmidige, du Giftigtstærke,
Du Rimets musikalske Klapperslange,
Hvem skulle ej din Trylleskønhed mærke?«

Aarestrup er af de samtidige danske Digtere først og fremmest paavirket af Oehlenschläger og Chr. Winther. Den begyndende politiske Bevægelse i 1840-erne havde en opmærksom Iagttager i Aarestrup. Han følte sig stærkt draget mod Frihedspartiet; dog saa han med Skepsis og Uro paa Fremtiden; i mangt og meget var han et Barn af den faderlige Enevældes Tid. Et Sted siger han:

»Jeg følger Venskab for det gamle;
men elske maa jeg dog det nye —
for det er dog det allerældste,
det rentforglemt og længstforsvundne,
det dybestsavnede, det — atterfundne.«

Aarestrups Talent er udelukkende lyrisk; de Prosafragmenter, som findes i Udgaven af hans »Samlede Skrifter«, er uden nogen som helst Betydning. Aarestrups Sindsstemning var, hvad hans Kone ogsaa har fremhævet i et Brev til Otto Borchsenius 1866, som Regel tilsyneladende lys og munter; men bag ved det lyse Humør lurede Mismod og Livsangst. I et lille Digt har han gribende givet denne Livsangst Udtryk:

»Hold fastere omkring mig	Om lidt saa er vi skilt ad
Med dine runde Arme;	Som Bærrene paa Hækken;
Hold fast, imens mit Hjerte	Om lidt er vi forsvundne
Endnu har Blod og Varme.	Som Boblerne i Bækken.«

Med sin politiske Skepsis og sin Livsangst virker Aarestrup som en heltud moderne Aand.

Axel Andersen.

VED JULETID

VOR DAG ER SÅ KORT, vor nat så lang,
så mørk er midvintertide;
forstummet er fuglens glade sang,
så hastigt stormene ride.
Og dog er det årets bedste stund:
nu fødes lyset det blide.

Nu fødes lyset, tiden går,
og dagen vokser i vælde.
Snart kommer igen den blide vår,
dens magt vil vinteren fælde,
og sådan det går år efter år,
hvad kan den saga fortælle.

Den lærer os, lyset aldrig dør,
det julebud den os bringer,
og hvis du ej forstod det før,
så hør, nu klokkerne ringer:
I mørket tændtes livets lys.
Så underfuldt det klinger.

Som året så er vort liv på jord;
vi går mod korte dage,
men julens bud er livets ord
om fred, skønt storme brage.
I julens skær livshåbet gror
om lyset, der vender tilbage.

Lad dagene rinde, tiden gå,
velkommen midvintertide
med julebud, vi kan stole på;
nu tændes lyset det blide.
Om livets sejr går julebud
udover verden så vide.

Erik Munch.

Rejsen til ØSTRIG

SOM EN DEJLIG AFSLUTNING på vor skolegang og for at holde sammen endnu et stykke tid, inden vi skulle skilles og gå ud i livet som næsten voksne og arbejde på vor uddannelse, foretog 9. kl. + en del af 8. kl. en herlig tur til Østrig i sommeren 1956 fra den 4. til den 13. juli. Allerede i januar var tanken om rejsen kommet, og vi havde diskuteret med lærerne om mulighederne for en sådan rejse. Snart var det bestemt, at vi skulle til Østrig. Forventningerne var store, og de steg, som dagene gik. I eksamenstiden blev de måske nok lidt mindre; men da vi efter eksamen kunne ånde lettet op, havde vi tid til rigtig at tænke på rejsen, som nu rykkede meget nær.

Den 4. juli skete det altså, og en flot ny bus kørte op foran skolen. Bussen blev fyldt med glade elever, der sammen med lærerinde fru L. Basse, lærer Ahrensbach, forfatter Ole Høeg og chauffør Egon Sørensens ville opleve eventyret blandt Østrigs bjerge i en 10-dages tid. Muntre afskedshilsener og løfter om hurtigt at sende brev blev råbt til forældrene, der var mødt op ved bussen for at se deres kære unger rejse af sted.

Først da vi nåede grænsen, begyndte eventyret rigtigt, for turen ned gennem Jylland kendte de fleste jo. Ved Kruså blev vore pas stemplede, og vi rullede over i Tyskland. Vi kørte gennem Flensborg, Slesvig ved den skønne Sli og Rendsborg ved Kielerkanalen. Men da vores tur var anlagt sådan, at det var Østrig, vi skulle se, blev der ikke tid til at se grundigt på Nordtyskland.

Henimod kl. 16 nåede vi Hamburg. Kommer man ind i Hamburg fra den rigtige side, kan byen stadig virke flot, som den gjorde før krigen; men kommer man bag om i de yderste kvarterer ved havnen, har den tydelige spor af krigens bomber, der ødelagde den så grueligt. Man forstår ikke, at folk kan være så tankeløse og onde, at de kan ødelægge en by med så mange smukke bygninger. En kirke

Typisk gadeparti i Alsfeld

Foto: Svend Erik Rasmussen

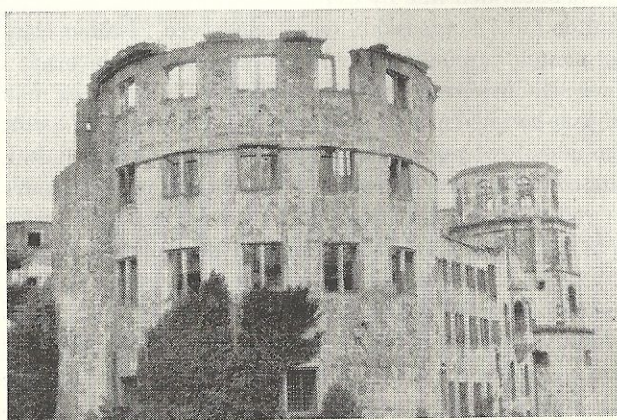
står ene og forladt midt i murbrokker; kun kirkens mure holdt sig oprejst, alt andet styrtede sammen. Vi kørte op ad en eller anden gade med mange forretninger, og pludselig var der en stor åben græsslette til den ene side. Her lå engang et bebygget kvarter; men det blev ødelagt, og ingen har penge til at bygge det op igen.

Vi forlod Hamburg og satte kursen mod Hannover, hvor vi skulle overnatte. Turen dertil var meget mere interessant end turen til Hamburg. Vi kørte gennem den lille by Celle, hvor den danske dronning Caroline Mathilde sad i fangenskab, og vi nåede ved 21-tiden Hannover. Da det næsten var mørkt, viste byen sig med al sin pragt i neonlysreklamer. Hannover er bygget en del op siden krigen, og man aner ikke krigens hærgen nær så meget som i Hamburg. På vort herberg 25 km uden for byen skulle vi have vort første tyske måltid, og det viste sig at være makaronisuppe — ganske forfærdelig syntes vi — men vor rejseleder forsikrede os, at det var os, der var kræsne, og at vi ville få den samme ret mange gange, hvad der også kom til at passe.

Fra Hannover kørte vi ad autostradaen gennem Alsfeld til Heidelberg. Vi begyndte nu at komme op i højlandet. På skråningerne var der gamle borge, og når vi så ned i dalen under os, så vi mange gange en lille landsby med sin kirke som midtpunktet. Autostra-

daerne er dejligt brede veje, der har skove langs siderne, og hvorpå der hersker et vældigt liv. Der er der altid noget at se. Vi drejede ved middagstid bort fra autostradaen og dumpede ned i en meget gammel by, Alsfeld, i landskabet Vogelsberg. Det var en rigtig tysk middelalderby med markedspladsen midt i byen, gaderne meget snævre, toppede brosten og husene bygget tæt sammen. Den gamle kirke og rådhuset var meget interessante; men byen bar også præg af at være en turistby.

Henimod aften nåede vi Heidelberg. Studenternes by — Alt Heidelberg, du feine, du deutsches Paradies! En vidunderlig by! Ikke underligt, at så mange digtere har udtrykt sig i skønne digte om den. Neckar flød roligt gennem byen, der var bygget i dens dal og op ad bjergskrånningerne. Højt oppe over byen hævede Heidelberg slot sig. Vi ville se, om vi ikke kunne komme ind på slottet; men vi måtte nøjes med synet af det udvendig, da der lige denne aften blev opført Friedrich Schillers »Die Räuber« i borggården. Slottet lå ellers halvvejs i ruiner, og træer voksede i voldgraven og op ad murene, så hele slottet blev omspundet af et romantisk slør, og hvilket herskabsliv har der ikke udfoldet sig her! Udsigten fra slottet var meget skøn — over byen med dens mange kirketårne og over floden med træer langs bredden. Om aftenen besøgte vi en studenterknejspe og så, hvordan livet leves på disse knejper med sang, musik og krus fulde af skummende øl. Da vi næste morgen forlod Heidelberg, kunne vi allesammen synge med digteren: »Ich hab' mein Herz in Heidelberg verloren —«.

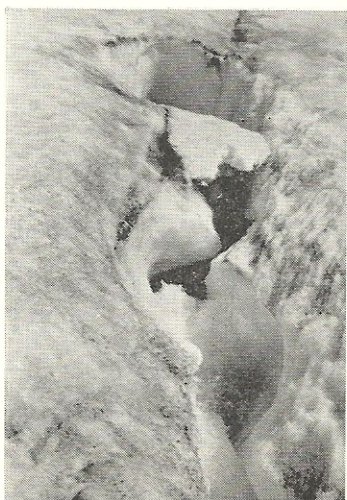
Ruinerne af
Schloss
Heidelberg

Foto:
Svend Erik
Rasmussen

Hotel Wolf i Oberammergau

Vi kørte videre langs med Neckar. Neckardalen er næsten lige så skøn som Rhindalen. På skråningerne er der gamle borge, vinen gror næsten helt ned til floden, og middelalderlige byer kan ses rundt omkring. Vi nåede Ulm ved den skønne, blå Donau, som slet ikke var så blå endda, og spiste middagsmad her. Domkirken i Ulm er meget berømt; den har da også en højde af 162 m. Fra Ulm fulgte vi Donaus biflod, Iller, et stykke, og snart var vi inde i de tyske alper. Bjergene var først skovklædte; men efterhånden som vi steg, forsvandt træerne, og det bare fjeld og sneen kom til syne. Omsider nåede vi Oberammergau. Straks lagde vi mærke til de mange krucifikser, der var rejst langs vejene, og vi kunne også på husenes religiøse kalkmalerier se, at vi var kommet til det katolske område. Vi opdagede hurtigt, hvor smukke husene var. Det var rigtignok noget andet end vores blokke derhjemme. Det var enfamilieshuse med malede skodder for vinduerne, altaner og overalt blomster. Alt var så hyggeligt med studekøretøjer gennem gaderne og fred og ro. Oberammergau ligger i bunden af en dal, og bjergene løfter sig til alle sider. På den mest fremtrædende klippetop, der Kofel, er der rejst et stort kors, som er byens vartegn. Vi skulle her ikke bo på herberg, hvad vi alle jublede over (for vi ventede nu at få en bedre mad), men indkvarteredes i private hjem. På næsten alle huse hang et skilt med påskriften: Zimmer frei, og vi blev hurtigt indkvarteret 3—4 sammen. Folkene var alle steder meget gæstfrie, og vi nød at ligge i senge med bugnende dyner til afveksling fra tæpperne på

Gletscherspalte i Grossglocknergletscheren.
Spalten er godt 2 m bred og gletscheren ca.
10 km lang og 5 km bred

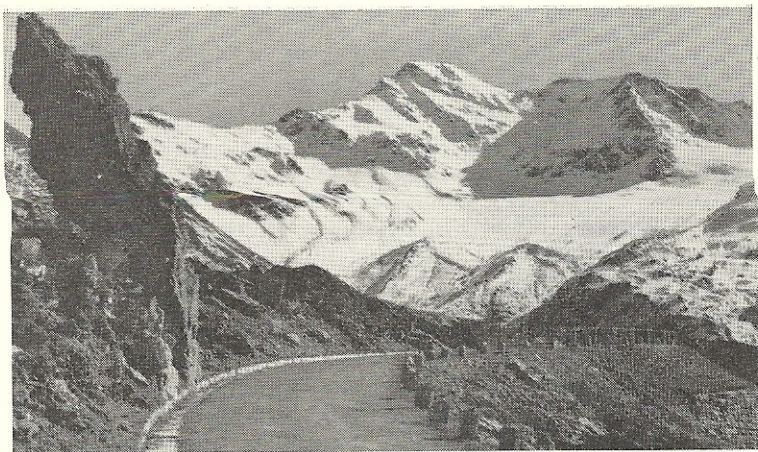
Foto: Svend Erik Rasmussen

herbergerne. Om aftenen skulle vi ud for at se på byen. Vi besøgte en Tiroler Weinstube og kunne deltage i det muntre liv her med sang, musik, dans og rhinskvind. Mændene i Oberammergau gik alle i korte tirolerbukser af læder, og pigerne gik i nationaldragt med

Hårnålesving på Grossglocknervejen
i 2300 m højde

Foto: Svend Erik Rasmussen

Grossglockner Hochalpenstrasse

hvid bluse, vid blomstret nederdel med vest, og alle pigerne havde langt hår, så vi danske med jeans og slacks og snævre nederdele så lidt fremmede ud i landskabet. Næste dag var det en slags hviledag, for vi fik lov til selv at gå på opdagelse i byen. Vi gik på indkøb, beså den vældig flotte katolske kirke, studerede husenes kalkmalerier, gik en smule til fjelds, og nogle tog sig en dukkert i det vældig smukke Alpenbad, der ligger uden for byen.

Ved 14-tiden forlod vi Oberammergau, og vi vendte næsen mod den østrigske grænse. Der var ikke langt til grænsen, så vi skyndte os at komme ind i Østrig og få noget at se der. Alperne var vældig smukke. Vi kørte til tider på veje, der havde et fald på 22 %, og vi sad med hjertet i halsen og tænkte hele tiden på, at nu måtte Egon være klar med bremsen. Det blev mørkt, og Alperne tog sig stadig vældig smukt ud. Pludselig så vi nedenunder os en flot by ved bredden af en sø. Det var Zell am See. Lysene fra byen spejlede sig i søen, og det så helt romantisk ud. Efterhånden som vi kørte nedad, nærmede vi os byen, og den spejlede sig nu klart i søen. Endelig var vi der. Vi måtte så opsøge vort herberg, og det lå til vor glæde i udkannten af byen og ved søbredden. Da vi i de forløbne dage havde set så meget og kørt så meget, trængte vi til en fridag, og så holdt vi den næste dag fri; det var da også søndag. Vi måtte gøre, hvad vi ville, så vi tog os en sejltur på søen og nød det dejlige vejr, vi badede, eller vi tog ind til byen og besøgte seværdighederne. Nogle tog med svæ-

Foto: Svend Erik Rasmussen

vebanen til Schmittenhöhe, et højdepunkt i Alperne, hvorfra man kunne se Grossglockner, og de kom ned igen med de røde alperoser.

Næste dag var der Grossglockner-tur på programmet, og vi startede lige efter morgenmaden. Turen gik ind i et vældigt bjergterræn. Vi kørte ad Hochalpenstrasse, der slyngede sig i utallige hårnålesving, og vi nåede op i en højde af 2451 m. Højdepunktet var Franz Josefs-Höhe. Det lå lige ud til den store gletscher, og overfor lå Grossglockner med Kleinglockner ved sin side. Turen op til Franz Josefs-Höhe var vældig skøn. En masse smeltevandsfloder strømmede ned fra sneen, og bjergpartierne var somme tider meget forrevne. Et sted har navnet Hexenküche, og det ligner da også et heksekøkken. Man kan i tanken ligefrem se heksene kaste kæmpemæssige stenblokke i hovedet på hinanden. Fra Franz Josefs-Höhe gik vi en tur højere op, og vi nåede vel allesammen et lille stykke, skønt solen bagte os noget så grueligt, at vi knap kunne gå. Nogle spadserede ude på gletscheren og fik sig den store oplevelse at se ned i de dybe spalter, gletscheren danner. Efter at have tilbragt det meste af eftermiddagen på Franz Josefs-Höhe kørte vi tilbage til Zell am See. Om aftenen var de fleste af os til Tirolerabend.

Næste morgen måtte vi desværre forlade vor dejlige sø og Zell og begive os videre. Turens højdepunkt var nu passeret, og hjemturen stod for døren.

På vejen til Salzburg kom vi til saltminerne ved Hallein. Fra byen tog vi med svævebanen op til et Salzbergwerk, hvor vi blev iklædt hvide eller gule dragter, for at vi kunne gå ned i saltminen uden at få vort tøj ødelagt. To bjergmænd fulgte hvert hold på 10 mand, og alt imens vi gik inde i bjerget, fortalte en af bjergmændene os om de ting og salte, vi så. Først gik vi et langt stykke, så kurede vi på bagen 60—80 m, og til sidst kørte vi med et tog af en slags. Det foregik under skrig og skrål, for vi blev helt varme af at kure. Vi kom ud af bjerget længere nede, og vi fandt snart hen til en restaurant, hvor vi spiste middagsmad.

Efter den sjove tur i bjerget kørte vi til Salzburg. Vi opsøgte med det samme en turistfører fra byen og fik ham til at fortælle. Da vi ikke var så stive i østrigsk-tysk, bad vi ham om at tale engelsk; men engelsk i Danmark og i Østrig er en del forskelligt, så vi fik ham hurtigt til at tale tysk igen. Han fortalte os om alle seværdighederne i byen. Vi besøgte de fleste af kirkerne, hvoraf Salzburg har mange, og han forklarede os om bygningsstilen. Ligeledes fortalte han om borgen Hohe Salzburg, som vi dog ikke besøgte; derimod så vi Mirabell-slottet med den skønne park. Inde midt i byen foran en kirke så vi den plads, hvor festspillene bliver opført. Højt oppe på

Wem Gott will rechte Gunst erweisen,
den schickt er in die weite Welt

Foto: Svend Erik Rasmussen

bjergsiden lå det fine Hotel Winkler, som nogle af os besøgte om aftenen, og derfra er der den mest strålende udsigt over Salzburg; man ser floden Salzach bugte sig gennem byen og ser alle de mest fremtrædende bygninger, som om aftenen bliver belyst af projektorer. I Salzburg ligger Mozarts fødehus, og en statue er rejst for ham.

Dagen efter var turen i Østrig slut, og vi kørte inden længe over den tyske grænse. Vi kørte hurtigt gennem Sydtyskland og gjorde kun ophold på herberget i Fulda. Næste aften var vi Hamburg. Da det var den sidste aften, vi havde i Tyskland, syntes vi, at vi skulle have det lidt godt, og vi gik sammen ind i den store have Planten und Blomen (efter først at have skiftet til vort pænere tøj, drengene bag en vold og pigerne i bussen). Her var der meget smukt med en stor sø i midten af parken, et kæmpemæssigt drivhus for tropiske planter og vældige anlæg med sjældne blomster og buske. Da det blev mørkt, spillede et stort vandorgel, og det var betagende, særlig for dem, der ikke havde set et vandorgel før. Da vi havde været i Planten und Blomen til kl. 23, tog vi ud til vort herberg uden for Hamburg.

Da det den næste morgen var den sidste dag i Tyskland, bestilte rejselederen chokolade til os i stedet for den sædvanlige kaffe. Formiddagen og et par timer af eftermiddagen gik med at gøre indkøb i stormagasinerne, for vi skulle allesammen have en lille erindring om Hamburg med hjem. Ud på eftermiddagen blev vore pas set efter for sidste gang, og efter at have spist aftensmad i Kruså drog vi op gennem Jylland. Lige inden vi nåede Ryomgård, gav vi vores glimrende rejseleder Ole, fru Basse og superchaufføren Egon et rungende hurra som tak for den gode rejse, vi havde haft. Først sent kom vi til R. R.; men vore forældre ventede troligt, og vi var alle glade ved gensynet.

Agnethe Bjørn Pedersen.

1916

1956

O, husker du, o, husker du, langs mindets sti vi går
og nikker til de blomster små, der langs med stien står.

DET VAR UNDER DETTE MOTTO, at jeg som klassens og skolens alderspræsident gik i gang med at søge hele 9/1916 samlet i anledning af de 40 års mindefest. Det var ingenlunde nogen let opgave, for selv om vi kun er 9 tilbage herhjemme, så kan det være svært nok at blive samlet.

Vi var jo oprindelig 11, der gik ud i 1916. — Holger Krogh gav sit liv i frihedskampen, og Karen Drasbæk lever i Guds eget land på den anden side af den store dam. — Herhjemme er vi sådan fordelt: Harald (Christensen) Dybbro er bankdirektør i Lunderskov, Gerda Gang Rasmussen (stadig frøken) handler med mejerimaskiner i Århus, Søren Holst er gårdmand i Thorsager og havde forøvrigt en datter på afgangsholdet i sommer. Else Uhrbrand er postmesterfrue i Kalundborg, Ebba Topp viceinspektørfrue i Tåstrup, og her er Viggo Breinegaard sagfører. Ketty Vinderslev er overtrafikinspektørfrue og lærerinde her i hovedstaden, hvor Thormod Aakjær Jensen handler med frugt en gros, men også er gadehandler på Højbroplads. Endelig er jeg selv dels ansat i administrationen på Orlogsværftet, og dels gør jeg lidt som forfatter. — —

Nå, resultatet blev, at vi lige før årsfesten samledes i mine små stuer i Nyboder — Ebba, Viggo, Thormod, Ketty og jeg selv — og så vor gamle lærer Hakon Kirkegaard. Vi hyggede os, og vi plukkede i rigt mål af mindets blomster. Blot mine gæster den aften var halvt så lykkelige for mødet som jeg selv, så var alt i orden.

Ved selve sommermødet samledes Harald, Søren, Gerda, Else og jeg selv på Ryom hotel sammen med vore ligeså kære lærere Holden

Dall og frue. Vi gik til Axel Munchs mindesten med en blomsterhilsen med bånd, hvorpå stod »Ej at synes, men at være«. — I et kort stille nu samlede vi her mindets guld. —

Og så spiste vi frokost. Og der blev snakket. Og der blev holdt taler. Og hvor var vi dog glade. Og hvor vi dog kunne huske. Det var en rigtig frokost. Til mødet i Teatron sluttede Ketty sig til os. Jeg går ud fra, at selve mødet refereres andet sted, men lad mig sige, at det var et festligt og lærerigt møde. At vi gamle var mere end imponerede over det pragtfulde anlæg, der er blevet af vor sandknold Møllebakken, siger sig selv. Bare havde vi gerne set møllen stadig stå der. Rundgangen på skolen var ikke mindre imponerende, og vi var da også oppe i vort gamle klasseværelse, nede på det gamle kontor — og det er jo et noget mere imponerende kontor, skolebestyrelsen har nu; men vi var nu imponerede nok og havde både respekt og hjertebanken nok, da vi dengang for 40 år siden undertiden måtte ind i det lille kontor, hvor Axel Munch residerede. Sandelig havde vi respekt. Det mest imponerende var måske, at vor gamle trappe, trods det den var nybelagt med brædder slidstærke og solide, knirkede nøjagtigt som dengang. Ak ja — mindets små blomster.

Aftenfesten: Smørrebrød — taler og sang — Dagmar Petersen, undskyld, fru skolebestyrer Munch, nu som dengang vimsende travl til og fra klaveret. Ja — ja — mindets blomster. Også aftenfesten omtales vel mere udførligt fra anden side; men lad mig på egne og sikkert også på enhver af os gamles vegne udtale, at det var en oplevelse, et minde ikke blot om noget for 40 år siden, men et minde for livet, sådan som vor skole blev: SKOLEN FOR LIVET.

Axel Munch er borte; men hans ånd lever. Den ryomske ånd er stadig levende, og den må aldrig dø. — Vel har hver skole landet over måske sin særlige ånd; men ånden fra Ryom er og vil altid være noget for sig selv. Forlængst borte — alt for tidligt borte — lever Axel Munch og hans ånd i og overalt omkring skolen. Skolebestyrer Erik Munch synes os måske noget fjern, ligesom lidt ukendt afmalt, men han talte hjertevarme ord, og for en ting skal der siges ham tak — en tak fra hjertedybet: Tak, Erik Munch, fordi De har sørget for at lade den ryomske ånd leve. Og sørg så for, at den bliver ved med at leve, kald på alle de gamle, mind dem om, at Ryomgård Realskole er, var og bliver skolen for livet, det sted, hvor en af Danmarks største, dygtigste og klogeste skolemænd gav sig selv, og hvor hans ånd lever og vil leve altid.

Måtte disse ord få lov til at kalde på og tale til både gamle og nye

elever og være med til at bringe den ryomske ånd og tanke ud over landet, ud over verden, hjælpe med til at mange, mange vil gå langs mindets sti og nikke til de blomster små. —

Og så sad vi der og frydede os over ungdommen. Hvor er de unge dog søde og kække. — Der er sandelig ikke noget i vejen med Danmarks ungdom, i hvert fald ikke den, der går ud fra Ryomgård Realskole. — Jo, vi nød det, nød samværet, nød ungdommens glæde, nød minderne, nød at hilse på gamle venner, der næsten var glemte, vi samlede rigt af mindets guld. Det var en skøn og dejlig mindets dag. —

Og det næste bliver, om alt går vel, at medens dette trykkes, da mødes vi alle 9 med lærerparrene Hakon Kirkegaard og Holden Dall til endnu en sammenkomst, og der vil jeg sætte alle kræfter ind på, at holdet som helhed er medlemmer af elevforeningen. Tak for de dejlige minder, vi fik omkring vort 40 års jubilæum.

Humøret op, min gamle ven,
stem glædens violin
og nyd din lod, som den nu er;
men nyd den ej med grin;
så lidet nytter grinet, du,
det er af falske strenge;
men modets stærke, lyse smil,
min ven, det lever længe.

Selv om din lod er mindre god,
min ven, hvad nytter gråd,
nej, kæmp du livets hårde kamp,
og du skal se, din båd,
din livskajak vil klare sig,
blot modet ikke glipper;
men glipper det, er båden dømt
og du en dårlig skipper.

Axel Munch.

Frithiof — 9/1916.

ISRAEL

REJSEN TIL ISRAEL kom ganske bag på mig, sandelig — det var en overraskelse, både behagelig og ubehagelig. Behagelig fordi det betød genforening med min mand, ubehagelig fordi jeg vidste, at denne gang var det ikke nogen forlystelsestur; jeg måtte afbryde eksamenslæsningen.

To dage efter vort bryllup blev jeg græsenke. Min mand skulle til Israel for at tage vare på sin netop afdøde fars forretninger og sørge for, at min svigermors fremtid blev sikret.

Seks dage efter den uhøjtidelige 3-minutters ceremoni på Københavns rådhus blev jeg pr. telegram bedt om at kontakte SAS, hvor der var en tur-retur billet — København—Tel Aviv — parat til mig.

Flyveturen var lang og anstrengende. Jeg kunne ikke samle mine tanker om lektierne; noget sagde mig, at denne udflugt var lidt af et vovestykke. Med andre ord: jeg havde en dårlig samvittighed.

Efter Istanbul blev der delt nogle små blanketter ud til alle passagererne. Blanketterne var i og for sig ganske uskyldige; men min dårlige samvittighed gjorde voldsomt oprør. Jeg måtte tale med nogen. Derfor bad jeg stewarden komme hen at tale med mig, når han fik tid. Imens udfyldte jeg en del af blanketten.

Stewarden kom; jeg rakte ham papiret og spurgte, om han syntes, jeg var vanvittig. Ikke en ansigtsmuskel trak sig; han satte sig ned og læste:

Total Foreign Currency 10,00 D. Kr.

Total Israeli Currency 00,00 £

Total Amount in Dollars 00,00 \$

Endelig trak den unge mand på smilebåndet; han syntes ikke, at jeg var vanvittig. Vi blev enige om, at jeg besøgte Israel som turist, og skrev det.

»Jeg har ingen visum — hvordan tror De, man vil hilse mig?«

Stewarden beroligede mig, så godt han kunne; det er nu engang hans job. Det kunne da heller aldrig gå værre, end at jeg tog hjem igen den næste dag.

Vi ankom til Tel Aviv kl. 3 om natten dansk tid. Passagererne tumlede mere eller mindre slumrende ud af deres tæpper og vaklede over i ankomsthallen. Kl. 1.10 israelitisk tid betrådte jeg halvdelen af Det hellige land. Alt det hellige land, jeg kunne se, var cementeret. Mærkeligt og skuffende. Jeg havde altid — når jeg i dagdrømme besøgte Det hellige land — redet på æsler — smukke, rene æsler. Nå, dette er 1956, og jeg befandt mig i lufthavnen. Jeg havde ikke ventet en karavane hverken af æsler eller kameler.

Højtaleren bad mr. Richard Golomb om straks at henvende sig i paskontrollen. Om og om igen bad man denne person komme til paskontrollen. Han kom ikke til min såvel som de øvrige passagerers ærgrelse. Mindst en halv snes gange kaldte man på herren; naturligvis genkendte jeg det sidste navn; men det faldt mig aldrig ind, at mr. Richard Golomb var identisk med mrs. Rygaard Golomb, så jeg ventede blot — ventede og ventede, mens jeg nippede til den citron-drik, som en stewardess havde stukket i hånden på mig. Efterhånden var alle passagerernes navne blevet råbt og, og de stimlede sammen ved lugerne. Var jeg blind passager? — Endelig kom en grå israelitisk stewardess hen til mig med et grønt pas; hun åbnede det og spurgte mig, om dette var min mands pas. Det var det. Hun gav det til mig sammen med en vielsesattest og en hilsen fra min mand; han ventede i forhallen og mente, det var bedst, jeg havde disse papirer, hvis jeg skulle komme i vanskeligheder.

Han var her — sikke en lettelse! Verden blev lyserød igen. Der kunne da ikke være hårdhjertede mennesker i denne del af verden — på denne tid af døgnet; ingen ville drømme om at skille et nygift par igen — naturligvis ikke!

Denne optimisme varede nøjagtig til den tredie luge, der udkæmpede jeg min kamp. — »De skal have et visum,« sagde den uofficielt udseende paskontrollør. Jeg påstod naturligvis det modsatte, »udflugtede«, forklarede, fremviste dokumenter og blev efterhånden elendig til mode. De medrejsende spurgte, om der var noget, de kunne hjælpe med. Gråden og fortvivlelsen sad mig i halsen; jeg kunne ikke engang takke dem for deres venlighed, så de lod mig sejle min egen sø.

Midt i denne elendighed faldt den gamle, magre jøde, som stod på

i Wien, om på gulvet. Han havde haft luge 2 — lige ved siden af mig. Det var forfærdeligt. Jeg vendte ryggen til og var nu aldeles slået ud. Jeg troede, manden var død, det var så synd, så synd. Måske havde han som så mange andre — ikke alene jøder — sparet sammen hele sit liv for at opfylde en drøm om at leve sine sidste dage i Det hellige land og blive begravet i Jerusalem. Skulle en lufthavns beklumrede korridor virkelig blive det sidste og eneste, denne olding fik at se af Det hellige land?

Aldrig har jeg set en døende eller et dødt menneske, ej heller overværet en besvimelse, så jeg troede virkelig, at manden var død. Tanken om noget dødt skræmmede mig, derfor vendte jeg mig om og holdt hænderne for ansigtet. Sikke en kujon; det faldt mig ikke ind, at jeg kunne være til nogen hjælp.

Heldigvis ilede andre til; en kontrollør stak en stol ud gennem lugen, nogen kom med vand, andre anbragte manden mere bekvemt på gulvet. Da man bragte vand, var jeg klar over, at manden ikke kunne være død. Jeg blev vred over, at man ikke bragte ham bort og lagde ham på en sofa; men han måtte pænt komme til bevidsthed på det snavsede gulv, for hans pas var ikke færdigt og hans bagage ikke inspiceret.

Da manden var kommet til bevidsthed, tog nr. 3 fat, hvor vi slap sidst; men min stemme ville slet ikke lystre mere; jeg var mere end godt på vej til at græde. Nr. 3 begyndte at føle sig elendig også. Langt om længe fik jeg fremstammet en bøn om at måtte hente min mand. Det måtte jeg gerne? Om jeg kunne gå direkte ud i forhallen? O. K.

Men ak, jeg blev standset af d'herrer toldere og måtte give dem en lang historie. Der kunne ikke være tale om, at jeg gik ud efter Sol; han blev hentet, mens jeg blev passet godt på. Sol kom kort efter ind. Hælene sad hårdere i gulvet end sædvanligt, hvilket betyder, at han var særdeles ophidset. Disse lange skridt lovede ikke noget godt. Sol gav sig ikke tid til at hilse velkommen. »Are you in trouble, Honey?« Derpå afleverede jeg mit mest ubehagelige daws-me-dej-køs. »Ja.«

»Det ordner jeg i en håndevending; de skal blot have det på deres eget sprog.«

Nr. 3 hilste os: »Er det din kone, Shlomo, du har sandelig en god smag, hvor nydelig!« Komplimenterne og denne du-til-mig-tone afkølede desværre ikke Sol. Det var da en herlig uformel kontrollør. Nu, da bekymringerne ikke længere var mine, og rådvildheden ikke mere tyngede mig, følte jeg trang til at le højt. Jeg tænkte på min

meget alvorlige samtale med nr. 3 og nu denne uventede hilsen. Jøderne kender hinanden på afstand, og af ydre er Sol mere typisk end de fleste.

Og så blev jeg præsenteret for Sol's hebræiske tungfærdighed! Jo mere han talte, jo mere højroset blev han. Sol havde ikke bemærket den syge olding. Nr. 3 prøvede at afbryde — UMULIGT! Min kære mand tillod ingen afbrydelse, men fortsatte sin talestrøm. Jo højere han talte, jo højere priste jeg ægteskabet — vidunderligt betryggende!

Nr. 3 fik endelig mod til at sige: »Hyss - hyss!«

Jeg lo indvendigt; det var så komisk. Skulle jeg imidlertid bedømme hebræisk efter dette solonummer, ville jeg sige, at det lød hæsligt; jeg havde ondt af nr. 3; han havde jo vist sit velvillige sindelag; men han fik hverken lov til at sige: Lo eller kain.

Nogle pengesedler fløj over bordet. Nr. 3 stak dem hurtigt i lommen, rejste sig op, hentede stempel og en papirstrimmel — det var en kvittering. Jeg fik et visum, og vi skiltes i fred og fordragelighed — næsten hjerteligt.

Israel har et forfærdeligt varmt klima. Det var en sand tortur at bytte Københavns milde forår med Israels hede forår. Man sagde mig, at denne hede var intet i sammenligning med sommervarmen. Jeg fik en idé om, hvad en varm vind var. Selv i disse tidlige forårs måneder kom der ulidelige, varme vinde fra de arabiske ørkener. Den første uge var jeg praktisk talt ikke uden for døren om dagen, og kun én eneste gang gik jeg en aftentur.

Min svigermor var syg, og det var min opgave at pleje hende, indtil der blev en plads ledig på hospitalet. Det blev en meget sindsoprivende uge, og jeg opgav eksamenslæsningen. Sol var næsten aldrig hjemme; han skulle skaffe dokumenter af mange slags, og det syntes umuligt at få de forskellige mennesker til at forstå, at de skulle gøre deres arbejde, og at de skulle gøre det hurtigt og korrekt. Sol foretog f. eks. flere rejser uden for byen for at få en hospitalslæge til at udstede en dødsattest. Det hele så så fortvivlende ud. Bedre blev det naturligvis ikke, da vi opdagede, at sagføreren var en stor slyngel, meget lig det billede, man får af jøden i Shakespeares Købmanden i Venedig. Han blev afskediget.

Da mrs. Golomb senior var kommet på hospitalet, fik jeg færre pligter og tog ofte med Sol på forretningsbesøg, idet jeg prøvede at trodse varmen. Sol forærede mig en smuk, bredskygget solhat; den var uundværlig. Jeg begreb ikke, hvorledes Sol kunne færdes i denne

brændende sol uden hat; men han sagde, at han var vant til Baltimores sommersol, og den var værre end Israels forår.

Flere gange om ugen var vi i Jerusalem og besøgte bl. a. Sol's familie. Sol havde forberedt mig på, hvorledes hans familie var indstillet til hans ægteskab med en »shiksa« — en ikke-jøde — så jeg var forberedt på det værste. Min svigerfar, afdøde professor Golomb, havde været familiens overhovede, en af de få mænd, der havde en sikker følelse af, hvad der var ret, og hvad der var uret, siger Sol. Prof. og dr. phil. Golomb (således blev denne enestående person altid omtalt), nød stor respekt i familien; han var en meget streng mand og en af de få ortodokse jøder, der er tilbage. I det store og hele er jøderne ikke mere religiøse end f. eks. danskerne — så ved I selv, hvor meget og hvor lidt det er. Det var en stor skuffelse for dr. Golomb at se, hvor lidt ortodokse jøderne i hjemlandet var. Imidlertid skal det siges til israeliternes forsvar, at mange af dem ikke har haft en chance for at gøre sig bekendt med skrifterne, og kun få af dem havde studeret dem så grundigt som dr. Golomb. »Mange af Bibelens skrifter kan ikke forenes med »ideen« om et moderne liv,« sagde Sol's kusine Hannah.

Hannah er 22 år, og selv om hun har lagt den hebræiske version af sit efternavn — Jona — bort til fordel for navnet Golomb, er hun israelit til fingerspidserne. Hannah fortalte mig om sit ophold i en arbejdslejr i et af landbrugsdistrikterne. Indtil hun meldte sig til denne arbejdslejr, havde det været meget vanskeligt for hende at enes med de mennesker, som omgav hende. F. eks. satte hun hele sin karriere på spil, da hun stod foran sin endelige eksamen, idet hun gav sig til at skændes med eksaminatorerne. Stor furore i Jerusalem! Hannahs mor, mrs. Jona, var leder af fakultetet! Hannah havde også — før sit ophold i lejren — skrevet fornærmende breve til så at sige alle medlemmer i familien. Hun syntes, at det var hendes pligt at gøre hver israelit opmærksom på, hvad hun mente, de gjorde forkert. Stakkels Hannah; hun var fuld af fjendtlighed. Men, som hun sagde, hun havde lært mangt og meget i denne arbejdslejr, hvor hun var tvunget til at dele værelse med fire andre, hvor hun hver morgen måtte stå op med solen og gøre det arbejde, man bød hende gøre.

Der er mange sådanne arbejdslejre i Israel; hver lejr er ledet efter sit system, nogle endog efter den strengeste kommunisme. De fleste unge melder sig til arbejde et år eller to. Der er ingen ugeløn til hver arbejder, alt bliver samlet i én kasse. Hvis man har et specielt ønske, henvender man sig til lederen, og hvis ønsket er inden for rimelig-

hedens grænser, bliver det opfyldt. Når arbejderen forlader lejren, får han eller hun en sum penge, hvis størrelse varierer efter den tid, der er tilbragt i lejren.

Kvinderne går i markerne sammen med de mænd, som ikke hjælper til med at bygge huse. Nogle kvinder tager sig af husholdningen, andre passer børn, atter andre tager sig af de syge. Alt går på skift, således at de samme kvinder ikke altid er i marken. Dog er der en undtagelse, nemlig mødrene. I de fleste lejre er der en regel, der siger, at en moder skal opholde sig mindst en time om dagen sammen med sit barn. Det har nemlig vist sig, at forældre og børn ellers bliver fremmede for hinanden. Hvis en moder således efter en dags strengt arbejde skulle tilbringe en time hos sit barn, betød det ofte en ekstra arbejdstime. I stedet for dette lader man fortrinsvis mødrene tage sig af børnene.

Husene, som arbejderne lever i, og husene, som bygges, er en-families huse. Når landet er kultiveret, bliver det udstykket og solgt til landmænd sammen med de små, moderne huse.

I det sidste år er befolkningstallet i Israel blevet fordoblet, fordi jøderne er blevet jaget ud af de arabiske lande. De fleste af disse flygtninge er fattige og uoplyste, og det har været et stort problem at skaffe plads til dem alle. Da disse store invasioner begyndte, anbragte man først flygtningene i midlertidige lejre og sendte dem siden til arbejdslejre, når disse havde plads. Efterhånden opgav man disse midlertidige lejre og sendte flygtningene direkte til arbejds-lejrene.

Israeliterne arbejder efter Bibelen. Denne siger, at landet var fuldt af mælk og honning, med andre ord, at det var et yderst rigt landbrugsland. Alle muligheder for at genopdyrke det øde land er blevet undersøgt, og jeg tror, at Israel eksperimenterer mere end noget andet land. Glimrende resultater er allerede nået. F. eks. har israeliterne fået gode malkekøer, idet de har opdrættet en ny — nej, flere nye racer, af hvilke én er en krydsning mellem den danske malkeko og den mere hårdføre ko, der er vant til klimaet i disse egne.

Tilbage til Hannah; hun er en enestående karakter. — »Vi opgi-ver ikke vort lille land, om også vi bliver oversvømmet af alt, hvad verden har af antisemitter og arabere; vi kæmper til sidste mand; for dette er alt, hvad vi har fået.« Hannah talte ikke blot for sig selv; hver mand ved, hvad han har at gøre i tilfælde af det store angreb, som har truet landet lige fra den dag, det blev godkendt som sådant.

Sol's kusine Jael, som gav forelæsninger i Jerusalem, mens vi var

der, mente, at hvis der blev krig for alvor inden for de næste 3-4 måneder, var der ingen tvivl om, at Israel ville vinde, for araberne forstod ikke at bruge de våben, som de havde fået. Det er nu et halvt år siden. Jael og hendes mand er begge professorer i matematik og engelske statsborgere. I 3 måneder skulle de give forelæsninger i Jerusalem og derpå fortsætte til Indien. Jael gav mig et godt overblik over situationen mellem de arabiske lande og Israel — uden at tage parti for nogen af dem.

Vi havde planlagt en udflugt til Sodoma sammen med Jael og Hugo; men af flere grunde måtte vi opgive den. For det første betød det en lang køretur gennem Negev-sandørkenen syd for Tel Aviv og Jerusalem i stærk varme, dernæst er Sodoma det lavest liggende sted på jorden og derfor dobbelt varm; det kunne resultere i hedeslag. Dette skulle imidlertid ikke have afholdt mig fra at gøre turen; men vi blev meget stærkt frarådet at gøre en sådan tur af de militære myndigheder. Var det os imidlertid meget magtpåliggende at besøge Sodoma, ville man stille en militær eskorte til rådighed for os, eller hvis vi foretrak det, kunne vi få våben, således at vi ikke var forsvarsløse i tilfælde af angreb. Sodoma ligger meget nær den jordaniske grænse, og den lange rejse gennem øde strækninger var ikke helt ufarlig. Hver dag blev nye mord rapporteret, drab foretaget af arabiske snigmordere. — Vi blev hjemme.

Selv om situationen var så spændt, mærkede man det næsten ikke; alle passede deres arbejde, og man talte ikke om, hvad der hændte.

Der blev rejst vældige bygninger i Jerusalem, beboelseshuse, hospitaler, skoler, børnehaver og universitetet.

Studenterne har elendige kår; de har klasseværelser i snart sagt alle mulige og umulige huse, hvor der er et værelse for meget. Timeplanerne kan dårligt overholdes, fordi studenterne ofte må løbe fra den ene ende af byen til den anden i frikvartererne. Imidlertid er der gode laboratorier, og en del af de ufærdige bygninger er allerede taget i brug. Regeringsbygningen har også været benyttet, selv om den langt fra er færdig. Regeringen har en midlertidig bygning — kaldet Knesseth.

En lov siger, at en vis del af enhver bygning i Jerusalem skal bygges af tilhuggede natursten, fordi der er en utrolig masse af slagsen i omegnen. Stenene skal bort, for at der kan vindes nyt agerland.

I virkeligheden har jøderne et aldeles dejligt universitet; men det står ubenyttet hen på en bakketop sammen med et ganske nyt hospital og andre bygninger. Bakken tilhører Israel; men vejen, der fører

til bakken, er strengt bevogtet af araberne; de fik nemlig ret til vejen, da grænsen blev legaliseret, mens Israel fik selv bakken. Lyder det ikke utroligt? — Man venter ikke på at få adgang til disse bygninger, men rejser nye i en anden ende af byen. Jøderne lader sig ikke kue.

På sabbat'en må jøderne ifølge Bibelen ikke benytte noget trafikmiddel, gaderne er som følge deraf ganske øde. Ingen busser, næsten ingen privatbiler, ingen cyklister, og alle passer vældigt på med at være anstændigt påklædte. Tro mig, det kan være noget vanskeligt at overholde anstændighedsparagraffen; den kræver lange ærmer og høj hals uden at skele til termometret.

En lille del af den gamle by ligger i den israelitiske zone; den kaldes »den religiøse del«; nogle tillader sig at kalde den »den fanatiske del«, og det er naturligvis ikke uden grund. Man opstiller barrierer for enden af gaderne, således at ingen køretøjer kan passere på sabbaterne, og det frarådes på det strengeste at spadserere i disse gader, hvis man er i tvivl om, hvad ovenfor nævnte anstændighedsparagraf byder; det er nemlig ikke forbudt at spytte på og kaste sten efter slige hedninger.

De skriftkloge bærer mærkværdige, tunge dragter, der fortæller, hvorfra de kom. De russiske jøder har astrakanhuer og et par kofter af meget simpelt klæde, mens de polske jøder bærer mindst tre kofter, af hvilke den yderste er pelsbræmmet; hovedtøjet er også hos dem en pelshue, men en kolossal pelshue af tykkere skind. Andre — der er kun tale om mændene — bærer trekvartlange, skræddersyede kofter af et simpelt snit og tyndt klæde, og deres hovedtøj er enten høj hat eller en lille rund kalot.

En jøde, skal altid bære hovedtøj; også dette så jeg bragt til yderlighed. Det var en taxachauffør, der absolut ikke ville forsynde sig. Under sin kasket havde han en lille kulørt hue hæftet fast til håret med en hårklemme. Han havde altid hovedet dækket, selv om han tog hatten af.

I Haifa er der busservice, også på sabbat'en, hvorfor denne by har fået et dårligt ry. Beboerne bliver betragtet som hedninger. Haifa er den mest moderne af Israels tre storbyer. De dejligste huse er bygget på bjergskråningerne, og det er en sand idyl at snegle sig op ad de stejle gader.

Vi besøgte professor Erdos i Haifa. Erdos er ungærer og et stort kapitel for sig. Han bliver sendt rundt i verden som repræsentant for Ungarn; han gør og siger de mærkeligste og morsomste ting. Erdos

boede i en svensk barak oppe i bjergene. Vi gik gennem det ene tomme rum efter det andet for endelig at finde herren liggende syg på en feltseng med et gråt tæppe over sig. Alt husets inventar var forsamlet i dette ene rum: en feltseng, et tæppe, et lille bord og en diminutiv kuffert. Under store smerter kom Erdos på benene og hentede en havestol til mig. Professoren havde netop været i Rumænien, og han havde der erhvervet sig en væmmelig diarré, forklarede han mig omstændeligt og under mange klager; han påstod, han var døende. Sol fortalte mig senere, at Erdos altid var døende, og Hannah, der har et skarpt øje for alt og alle, oplyste mig senere, at professoren var morfinist.

Sol fandt en taxa, og det lykkedes os at lokke Erdos ud. Han bad chaufføren standse, for at vi kunne nye udsigten, og han udpegede byens seværdigheder for os. Senere bragte han os til en af sine venner, der havde et aldeles dejligt hjem. Børnene spillede og sang for os. Fruen var russer, men underholdt os på en blanding af jiddisch og godt tysk. Vi besøgte også Haifas Institute of Technology, hvortil Erdos var knyttet under sit ophold i Israel. Instituttet er yderst moderne og har fra tid til anden nogle af verdens bedste videnskabsmænd knyttet til sig. Erdos er en af topfigurerne inden for matematikken.

Vi boede på Hod Hacarmel — Carmels glans — således hed vort hotel. Der var en vidunderlig udsigt fra vor altan, og vinden susede så stærkt om hjørnet, at jeg måtte tage et tørklæde på — en herlig afveksling. Hotellet er virkelig bygget på Carmels bjerg. Der blev ikke tid til at se noget specielt i Haifa. Vi skulle besøge Sol's søster Edna, der langt om længe havde ladet sig overtale til en lille rekreation; det viste sig imidlertid at være en umulighed for hende at slappe af, hun var bestandig bekymret for sine børn — sønnen Moses og datteren Michal — så hun tog uventet hurtigt hjem igen. Edna forlod Amerika — for 8 år siden, tror jeg, det var — for at fortsætte sine studier i Israel. Krigen brød ud, og hun var en af de første, der meldte sig til tjeneste. Da stormen havde lagt sig, giftede hun sig med sin overordnede — Abraham. Abraham er arabisk jøde, født og opvokset i Bagdad og en yderst tiltalende og meget stillfærdig mand, og han er den eneste i familien, som kan fuldende afdøde professor Golombs omfattende værk over filosofi i Orienten; men det vil tage adskillige år.

Udflugten til Nazareth var en hed begivenhed. Vi henvendte os til et taxaselskab, købte billet, som man køber billet til en bus; der er

ikke stor forskel på prisen, og det er både hurtigere og langt mere behageligt, selv om alle bilerne i Israel har set deres bedste dage.

Sandelig var vi i syden og længere mod øst end sædvanlig. Aldrig så snart var vi ude af bilen, før en smudsig fyr, der prøvede at se velklædt ud, kom hen til os og tilbød at føre os til de »officielle guides«. Det lød alt for meget af en dårlig vittighed, jeg måtte smile. Sol prøvede på at overbevise den »uofficielle« om, at vi udmærket kendte vejen. Men der er altså — desværre — mennesker, som ikke lader sig ignorere; den »uofficielle« fulgte os troskyldigt — naturligvis fik han sin belønning. Disse uønskede guides vil blive ved med at operere, indtil al verdens turister bliver enige om ikke at give dem drikkepenge.

Efter at Sol og en af de officielle havde pruttet tilstrækkeligt om prisen og småskændtes om rimeligheden eller urimeligheden i at sende en fører med os, gik vi opgivende ind på det afspærrede område. Man skal aldrig betale den pris, der bliver nævnt først. Det er underforstået i enhver handel, at man har massevis af tid til at diskutere prisen på det, man ønsker. Har man altså god tid, kan man få en bunke for næsten ingenting, og har man ikke tid, bliver man — så sikkert som noget — taget godt ved næsen.

Mens Hamsin'en — den varme ørkenvind — blæste os hede, beså vi ruiner af templer og kirker fra alle tider og ønskede, at vor guide havde kunnet sin lektie lidt bedre. Vi blev langt om længe ført ind i en kirke i moderne stil. Vinduesruderne var skænket af den katolske kirke, ligeledes de fleste af kirkens ornamenter. Under denne kirke var der et lille kapel, som vi fik lov til at betræde, efter at den officielle havde forsikret sig om, at mine skuldre var tilbørligt dækkede med det hæslige, grønne tørklæde, som han havde anbragt der, straks vi betrådte kirkens trappe. Det fik min dejlige, lyseblå kjole til at skamme sig, fordi den ingen ærmer havde.

På alteret i det lille kapel var kærtene tændte; det var meget smukt. Desværre fik jeg dårligt lov til at nyde skønheden, for guiden, der så, at jeg ikke var jøde, lempede mig forsigtigt direkte hen foran alteret og sagde til mig, at jeg skulle knæle og slå korets tegn. Aldrig har jeg følt mig så ugudelig. Nej, jeg kunne ikke knæle, det var den rene blasfemi. Atter bød man mig på gebrokkent engelsk at knæle og slå korsets tegn; jeg overgav mig og nøjedes med at knæle; men det syntes slet ikke at være på sin plads. Guiden undskyldte næsten øjeblikkeligt og spurgte mig, om jeg måske ikke var katolik. Nej, det var jeg ikke. —

Vi blev derpå ført ind i den hule, hvor jomfru Maria fik budskabet om, at hun skulle føde Guds søn. Noget af Josefs værktøj er endnu i grotten. Denne bærer spor af, at mennesker virkelig har levet der. Hvor meget man iøvrigt skal lægge i budskabet, afgør enhver med sin tro. Et er dog givet: der er ingen grund til at betvivle Det gamle Testamente, for de ting og begivenheder, det beretter om, har fundet sted. Mange beviser godkender denne udtalelse; der er ikke blot tale om turistattraktioner.

Vi spadserede gennem den gamle del af Nazareth og besøgte det berømte marked. Dette består af en uendelig snæver gade med relativt brede fortove. Fortovene er stadigvæk markedsplads. Det, der først og stærkest slår en fremmed i markedsgaden, hvor der er ensrettet færdsel for fodgængere, er den væmmelige stank af menneskers og dyrs efterladenskaber. Man fristes til at holde sig for næsen; men det ville være usømmeligt. Dernæst ser man varerne, og hvis man har set lidt af verden uden for Nazareth, køber man intet. Fluerne tiltrækkes af gadens dunster og gør pligtskyldigt visit i alle boderne. Frugterne og sukkergodterne var ikke tildækkede; det var et sandt paradis for fluer.

Marias brønd har fået en vældig make up, siden Det nye Testamente blev til, den har endog fået en moderne lysmast på det ene hjørne; men det er alligevel et smukt sted.

I Jerusalem så vi bl. a. også det kloster, der er bygget omkring det sted, hvor træet til Kristi kors siges at have stået.

Ovenfor nævnte steder var de eneste hellige steder, vi besøgte.

Nazareth er overvejende beboet af kristne arabere. Disse lever under de samme primitive kår, som de har gjort gennem århundreder. Der er også muhamedanere og mange katolikker fra de syd-europæiske lande. Nonnerne og munkene tager sig af børnenes skolegang og de syges pleje. De arabere, som ikke flygtede under krigen, fik lov til at bo og leve i Israel; enhver, der har sine papirer i orden, kan komme ind i landet. Det omvendte er ikke tilfældet. Har man én gang fået et israelitisk stempel i sit pas, kan man ikke komme ind i noget arabisk land. Man kan slet ikke komme ind i de arabiske lande via Israel. Israel gør ikke mod andre, som andre gjorde mod Israel.

Mine tanker bliver et kæmperod, når jeg tænker på jødeforfølgelsen. Den endte ikke med Hitlers død. Ser og jager man ikke Den evige jøde i enhver jøde? Jesus var jøde, han var Guds søn; jøderne var Guds udvalgte folk, men de godkendte ikke Jesus som Messias, selv om de derved kunne have fastslået, at de var det udvalgte folk.

Når jeg fortæller om følgende fortolkelser af et lille skrift, som ikke er nævnt i nogen bibel, har jeg ikke i sinde at drage tvivl om Det nye Testamente, men vil fortælle, at der er noget, som retfærdiggør jødernes tvivl. Da jeg blev bekendt med denne fortolkelse af mysteriet, tillod jeg mig at sige, at de skriftkloge, som skrev den, var lige så dygtige som dem, der skrev begyndelsen af Det nye Testamente. Enten 1: Jomfru Maria var uendelig enfoldig og dertil meget smuk. Hun var trolovet med den ligeså enfoldige Josef. Landet var besat af romerske soldater. En af dem — navnet er nævnt i skriftet, men jeg husker det ikke — en dygtig soldat med en livlig fantasi fandt Maria særdeles attråværdig; men Maria var trolovet. Soldaten måtte bruge sin fantasi. Ved hjælp af denne kom han til Maria i engelen Gabriels skikkelse. — Eller 2: Jomfru Maria havde den livlige fantasi, sin enfoldige trolovede og soldaten, som besnærede hende. Stor skam; Maria måtte finde en undskyldning. Hun fortalte sin Josef om Gabriels besøg, og efterhånden som Jesus voksede op, kom hun til at tro på sin egen historie. — Et kættersk skrift, ikke sandt, men skrevet på samme tid som Det nye Testamente. Det er et spørgsmål om tro og smag, hvem man vil give ret.

Som skandinav har jeg en dårlig forståelse af raceproblemerne. Der har aldrig været racefordomme i Skandinavien; de unge er særdeles indtaget i de få negre, som besøger os, og jeg har kun hørt én ung pige tale nedsættende om jøderne. Racefordomme synes mig at være en skændsel for menneskeheden. Lad os glemme det og fejre en dejlig jul. Ja, lad mig ønske alle mine venner, lærere og klassekammerater en god og glædelig jul samt et godt og lykkeligt nytår. En anden gang vil jeg med glæde fortælle jer om Amerika; men det er for tidligt. Hvis jeg er for kritisk, kan det koste mig mit statsborgerskab, og jeg vil sandsynligvis blive skældt ud for kommunist.

Hilsen fra *Bodil Rygaard*.

En LÆRERS syn

HVORDAN JEG SER PÅ LÆRERGERNINGEN, spørger du. Ja — det er jo et meget vanskeligt spørgsmål at besvare, men lad os forsøge.

Jeg går ud fra, at du med lærergerningen mener den gerning, der udøves af lærere i folkeskolen og realskolen — og vel også i gymnasiet.

For at besvare spørgsmålet vil det derfor være klogt at se, hvad det offentlige venter sig af en lærer — hvilket krav det offentlige stiller til en lærer. Det fortæller folkeskoleloven os. Der står følgende: Formålet er at fremme og udvikle børnenes anlæg og evner, at styrke deres karakter og give dem nyttige kundskaber. Det er jo et skønt formål; men lad os nu se, om en lærer kan nå og kan opfylde dette formål.

Han skal fremme og udvikle børnenes anlæg og evner. Hvorledes sker det? Det sker vel gennem undervisningen. Læreren skal blive klar over, hvilke fag inden for den fagkreds, myndighederne har bestemt, eleven har anlæg for, og det kan jo udmærket lade sig gøre. Læreren vil jo opdage, at elevernes anlæg og evner er forskellige; men da han også skal styrke børnenes karakter, hvilket vil sige: anspore dem, trøste de bange og styrke de svage, så vil han nok kunne opnå, at de allerfleste af hans elever vil erhverve sig nyttige kundskaber indenfor den fagkreds, myndighederne har bestemt.

Alt dette sker altså gennem undervisningen. Læreren skal altid være *underviser*. Skal han da ikke være *opdrager*? Han bliver *opdrager*, idet al kundskabsmeddelende virksomhed også har en opdragende betydning. Ene og alene det, at han forlanger et arbejde udført af eleven — en lektie lært, et sæt opgaver afleveret — har opdragende betydning, og i fag som religion og litteratur vil opdragelse i etik og sociale forhold ikke kunne undgås. Det kan heller ikke undgås, at de ordensregler, der findes på enhver ordentlig skole, og som

skal overholdes, har en opdragende betydning for eleven. Jovist bliver læreren opdrager; han kan ikke undgå det. Det vil være rimeligt at vente, at undervisningen på skolen så skulle bringe et godt resultat — nemlig dette, at de elever, der udgår fra skolen, skulle blive nyttige og dygtige samfundsborgere, for det er jo meningen med det hele.

Hvad forlanges der da af en nyttig og dygtig samfundsborger?

Der forlanges, at han overholder samfundets love — altså, at han *forstår at lyde*, der forlanges, at han betaler sin skat — *altså, at han tjener penge, det vil sige, at han arbejder*; der forlanges, at han ofrer sig for samfundet — *altså, at han bærer f. eks. militærtjenestens byrder m. v.*

Alt dette sker jo også; men det sker under strafansvar. Skolen straffer — om ikke med andet, så med bebrejdelser, og samfundet straffer, og det straffer hårdt.

Hvorfor skal formål, som alle indser er nødvendige, gennemføres under strafansvar? Hvad er det, der mangler? Det er disciplinen. Den mand, der skrev skoleloven, har muligvis tænkt sig, at eleverne er en samling kundskabshungrende og veldisciplinerede individer; men det er ikke tilfældet. De er hverken det ene eller det andet; men nogle af dem kan måske blive det. Og nu kommer vi til den tredje og mest betydende faktor, nemlig *hjemmene*.

De hårde tider, samfundet har oplevet siden 1914, har været medvirkende til at fæstne den tanke hos folk, at der skal beredes deres børn en lykkelig barndom, i hvilken de er fri for det, der har pint folk i de onde år — såsom angst, underkuen af den frie vilje m. m. Kort sagt, den tilværelse, man ikke selv har opnået, ønsker man, at børnene skal opnå. Det er jo et både skønt og kærligt formål, og lærde folk, der dyrker psykologi, har beskæftiget sig med tanken og ført den videre. De har opfundet ord som *komplekser* og *afreagering*. Det første er f. eks. den tanke, at man ikke er så dygtig som sin nabo — det kaldes mindreværdskompleks — eller at man er bange — angstkompleks — og det andet er trangen til at begå en eller anden eventuel voldsom handling for at opnå sindsligevægt. Komplekser er skadelige, medens afreagering er sundt — om end måske i visse tilfælde lidt dyrt, hvis det f. eks. går ud over radioen. Jeg kender en dreng, der afreagerede derved, at han smurte alle væggene i dagligstuen over med blæk — det så ikke godt ud på det lyse tapet. Han var blevet vred på sine forældre.

I hjemmene, hvor man vil gøre alt for, at barnet skal være lykke-

ligt, har man hørt og lyttet til de lærdes tale og i mange tilfælde misforstået den. Man har ikke turdet straffe barnet, fordi man var bange for at vække angstkomplekset hos det, og man har ladet den skrålende og rasende unge knuse porcelænet, idet man har anerkendt denne opførsel for at være afreagering — dyrt, ganske vist, men sundt. Resultatet er blevet en fuldkommen udisciplineret samling børn, der er vant til at gøre, hvad de har lyst til. Og det ene har taget det andet. Finder en 12-års dreng en mappe, der fører politiet på spor efter en tyv, så vrimler aviserne med overskrifter som: *12-års dreng som detektiv. Den kvikke dreng belønnet med 100 kr.* Og det har drengen ikke godt af. Han tror, han har udrettet noget, og det har han slet ikke. — Jeg vil slet ikke komme ind på konfirurationsfesterne, konfirurationsrejserne og ungdomsrejserne, for det vil føre for vidt; men resultatet af det hele bliver, at forældrene i mange, mange hjem mister muligheden for at kunne styre deres børn. Men det er ikke det eneste. Det værste er tilbage. Når skolegangen er forbi, når ungdomsfesterne er sluttede, så skal den dejlige dreng ud i sin plads som butikslærling eller lærling i et eller andet fag eller som elev ved etaterne, og så ruller der en anden verden op for det unge menneske — en verden, som det slet ikke kender; men det er en verden, hvor der ikke tages hensyn til kompleksers opståen, som ikke anerkender afreagering, men som forlanger *arbejde, lydhed og ansvar*. Nu har det unge menneske det ikke så godt mere, og hvis han kun var rustet med den disciplin, han kender fra sit hjem, ville han være meget dårligt stillet; men her kommer så skolen ham til hjælp. Det, han i skolen har hørt om og nødtvunget lært af disciplin, sander han nu rigtigheden af, og hvis han ikke er for følsom en natur, klarer han den nye tilværelse, men kun under suk og tårer.

Jeg har det syn på lærergerningen, at den er en stor og fin gerning, hvis den bliver udøvet samvittighedsfuldt; men den er en bunden gerning, og den er ikke synderlig agtet i virkeligheden. Hvis en lærer vil gå imod den frie opdragelse ved f. eks. at opdrage sine egne børn efter de gode gamle principper — lydhed, arbejde og ansvar, så vil man have ondt af børnene; og hvis han forsøgte at opdrage sine elever efter de nævnte principper, så vil han få sin afsked.

Ja — jeg er en gammel mand, og det kan være, jeg ikke forstår den nye tid, men burde tage min afsked, men jeg kan altså ikke komme bort fra, at det er skadeligt, at børnene opdrages til noget, de slet ikke kan skaffe sig, når de engang selv skal til at betale.

Den knallert, som en fader køber på afbetaling til sin 16-årige søn,

ville han betænke sig på at købe til sig selv. Jeg tilhører jo en tid og er opdraget efter en metode, som ikke kendte noget til komplekser, men som kendte begrebet *arbejde, lydlighed og ansvar*; og jeg var som barn og ungt menneske klar over, at hvis man sveg, så kom straffen, og jeg syntes, det var retfærdigt. Jeg har ikke mærket noget til, at de komplekser, som jeg jo må have været fyldt med, har været skadelige — tværtimod. Det angstkompleks, som fremkom på grund af frykten for, at jeg ikke kunne klare mig, virkede ansporende, så jeg ikke hengav mig til letsindige pengetransaktioner i håb om, at andre ville klare sagerne for mig — et håb, som jo næsten altid beskæmmes. Jeg mener, at komplekser ikke altid er skadelige, og jeg mener, at afreagering er det samme som manglende selvbeherskelse. Jeg mener, at børneopdragelsen i hjemmene i vore dage er forfejlet. Man er godt nok klar over, at den unge slægt skal føre arbejdet videre, man skriver tidligt og sent om det; men man opdrager dem ikke til det. Man koncentrerer sig om at skaffe børnene og de unge en lykkelig tid, og det opnår man i den grad, at de unge mange gange får meget svært med at indordne sig under samfundets krav. Man glemmer, at samfundets krav er de samme, som de altid har været — bestemte og ubønhørlige: *lydlighed, arbejde og ansvar*.

De unge skal opdrages til at have respekt for penge; de skal opdrages til at resignere, og de skal opdrages til at forstå, at tilværelsen drejer sig om noget ganske andet end deres behagelighed.

De skal opdrages under devisen: Sit fædreland skylder man alt, hvad man kan udrette.

Erik Munch.

Eftertryk forbudt.

Lidt om årets gang

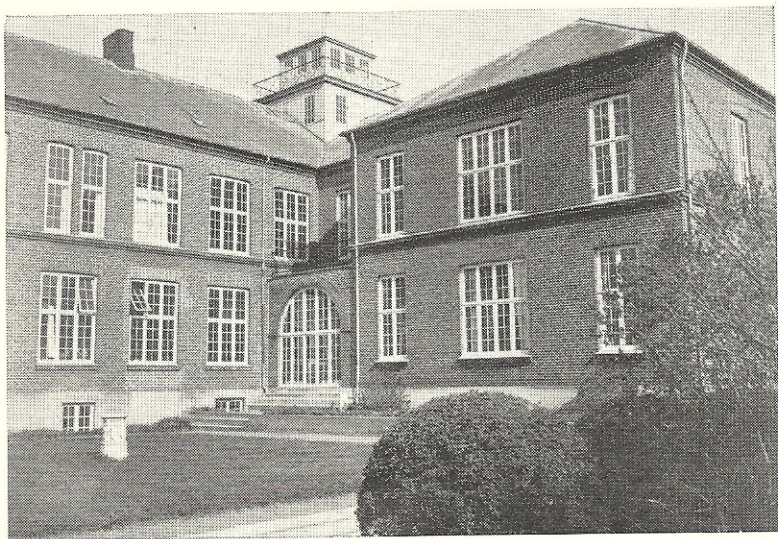
FORENINGEN har i det forløbne år fået et længe næret ønske opfyldt. Vi har fået en fane. Vi sendte i marts ansøgning til Danmarks-Samfundet og fik i begyndelsen af juni meddelelse om, at fanen var os bevilget og ville blive os tilsendt. Vi modtog den umiddelbart før Valdemarsdagen, men besluttede at vente med faneindvielsen til sommerfesten, for at så mange som muligt af foreningens medlemmer kunne overvære højtideligheden. Sammen med fanen modtog vi et fornemt »overdragelsesdokument« underskrevet af Danmarks-Samfundets ærespræsident, Hans kongelige Højhed arveprins Knud. Dokumentet er ophængt i foredragssalen.

Faneindvielsen fandt sted som indledning til sommerfesten den 1. juli i Teatron. Skolebestyrer Erik Munch holdt en smuk indvielsestale om flagets historie og de idealer, det symboliserer. Derefter førtes fanen ind, og foreningens æresmedlem, skolens medstifter, viceskoleinspektør Holden Dall slog det første søm i, bankbestyrer Harald Dybbro Christensen, Lunderskov, dimittend fra skolens første afgangshold 1916, det andet og formanden det tredje, hvorefter fanen præsenteredes af Martin Nielsen, Åbyhøj, mens vi sang flag-sangen.

Efter denne højtidelige indledning fik dr. phil. Jens Kruuse ordet og gav os i den følgende times tid en af de mest strålende oplevelser, vi har haft i elevforeningens historie. At give et referat af dr. Kruuses foredrag om humoren i de nordiske folks litteratur skal ikke forsøges her; det vil næppe give læseren det rette indtryk. Vi kan kun glæde os på tilhørernes vegne og beklage dem, der ikke var med; de gik glip af en stor oplevelse!

Generalforsamlingen er omtalt andetsteds.

Aftenfesten fik sit særlige præg af, at det i år var første gang, vi kunne samle et hold 40 års jubilarer. Dette jubilæum er omtalt andet-

steds. Om det er dette nyopdukkede, aldrende jubelhold, der har skræmt de yngre 25-årige, vides ikke. En kendsgerning er det imidlertid, at årgang 1931 var temmelig fåtalligt repræsenteret; men vi løfter vor hat en ekstra gang for dem, der kom, og håber, at 1932 til næste sommer sætter rekord til den anden side. I øvrigt kunne vi ved aftenfesten glæde os over godt besøg og en udmærket stemning, såvel ved bordet som senere ved dansen.

Med tak til medlemmerne og med ønsket om fortsat sammenhold om elevforeningens mål sender vi medlemmerne de bedste jule- og nytårsønsker.

Bestyrelsen.

Nye medlemmer 1956

Søren Aagaard, Præstegården, Gjerrild
Yrsa Andersen, Bageriet, Stenvad
Niels Erik Brandenburg, Mørke
Nina Christiansen, Gravensvej, Ryomgård
Hanne Christensen, Storegade 6, Ryomgård
Torben Frederiksen, Jernbanegade, Ryomgård
Ruth Hansen, Rønneallé, Ryomgård
Tove Willum Jensen, Søndergade 5, Kolind
Krista Kristensen, Vestergade, Kolind
Birthe Kruse, Ramten
Erik Lüneborg, Nørregade 16, Auning
Bent Lysdahlgaard, Vestergade, Ryomgård
Svend Mygind, Ørum
Randi Buch Møller, Vestergade 19, Ryomgård
Eigild Gerner Nielsen, Mørke
Hanne Nørgaard, Kolind
Agnethe Bjørn Pedersen, Mejeriet, Auning
Helle Dahl Pedersen, Pindstrup
Jørn Petersen, Søndergade 7, Auning
Palle Rasmussen, »Jægersbo«, Ryomgård
Ebbe Skole Staunskjær, Bugtrupvej 12, Kolind
Birte Svellov, Mørke
Poul Thomsen, Bredgade, Kolind
Carsten Wraae, Lægeboligen, Vestergade, Ryomgård
Kai Arvid Andersen, Stenvad
Bente Elmer, Mesballe pr. Ryomgård
John Juul Eriksen, Stenvad
Karl Henrik Hansen, Brunmosevej, Pindstrup
Kurt Hansen, c/o snedkermester M. Hansen, Fjellerup pr. Tranehus
Gerda Hesselbjerg, Tøstrup pr. Kolind
Bente Holst, »Søndergaard«, Thorsager
Jacob Jacobsen, Mørke
Inger Jakobsen, Koed Vestergaard pr. Kolind
Tage Finnerup Jensen, Bøjstrup pr. Ryomgård
Harild Jørgensen, »Bakken«, Ryomgård
Finn Lorentzen, Lægeboligen, Stenvad
Jørgen Mehlsen, Lægeboligen, Auning
Gustav Møller, Brøndstrup pr. Gjerrild
Kaj Erik Nielsen, Karlby mk. pr. Hornslet

Jørgen Pedersen, Marie Magdalenevej, Ryomgård
Per Quist Pedersen, Pindstrup
Jonna Rasmussen, Pindstrup
Svend Erik Rasmussen, Vivild Bogtrykkeri, Vivild
Ruth Schøler, Thorsager
Anna Margrethe Sørensen, Koed pr. Kolind
Anna Marie Sørensen, c/o A. Christensen, Mørkevej, Thorsager
Birte Wammen, Kolind

Generalforsamlingen

Ved generalforsamlingen den 1. juli var følgende bestyrelsesmedlemmer på valg: Bitten Bøye, Annegrethe Nielsen, Birgit Jensen og Jørgen Hansen. Alle fire blev genvalgt, ligesom revisorerne, K. Vester-Petersen og Jens Jacobsen — traditionen tro — blev genvalgt.

Under behandlingen af regnskabet blev der fra forsamlingen rejst forslag om, at adgangen til sommerfestens foredrag blev gratis også for ikke-medlemmer. Forslaget begrundedes med, at entréafgiften — i år 2 kr. — ikke måtte være skyld i, at folk gik glip af et så udmærket foredrag som det, vi netop havde hørt af Jens Kruuse umiddelbart før generalforsamlingen.

Fra anden side blev der derpå foreslået en kontingentforhøjelse fra 5 kr. til 6 kr. for at erstatte tabet af entréindtægten. Bestyrelsen nærede betænkelighed ved at sætte kontingentet op; men forslaget blev vedtaget selv efter en direkte appel til de yngste årgange, for hvem forhøjelsen må formodes at være mest mærkbar.

Bestyrelsen takker for den tillid, generalforsamlingen viser os ved at ville betro os flere midler at arbejde med, og tager til efterretning, at sommermødet er gratis, så længe de nuværende rammer overholdes.

Kontingentet er altså fra 1957-58 seks kr. årlig. Endnu et argument for at betale kontingent før udsendelsen af årsskriftet.

Bestyrelsen har konstitueret sig som i fjor:

K. Basse Kristensen, formand,
fru Annegrethe Ø. Nielsen, kasserer,
Anton Eriksen, redaktør,
frk. Birgit Jensen, sekretær,
fru Bitten Bøye,
K. Mejnecke-Madsen,
Jørgen Hansen.

Revisorer: K. Vester-Petersen og Jens Jacobsen.

Adresseforandringer bedes meddelt sekretæren, frk. Birgit Jensen, Auning.

Antal medlemmer: 522.

Af skolens dagbog

1955

- ¹²/₈ Skolen åbner efter sommerferien. Dagen forløb traditionsmæssigt med skemaskrivning og spadseretur i parken. Der var mødt 502 elever; af dem var 96 nyindmeldte.
- ¹⁰/₉ Et udvalgt hold fodboldspillere fra Allingåbro realskole led et nederlag på 4—0 på Ryomgård realskoles fodboldbane.
- ¹²/₉ Randers amts lærerkredse afholdt instruktionskursus på Ryomgård realskole. 3. og 7. kl. afgav elevmateriale. Instruktationen gjaldt fagene regning og religion.
- ¹⁴/₉ Fru Munchs fødselsdag, men fødselaren lå i sengen. — To lærere fra erhvervsudvalget for Randers amt besøgte skolen og talte med følgende klasser: 9 a+b, 8 a+b.
- ²³/₉ Lærerpersonalet, rengøringspersonalet samt eleverne i 9 a+b gennemlyst som led i tuberkuloseundersøgelsen. Røntgenvogn var her.
- ⁸/₁₀ Skolens stifter, skolebestyrer Axel Munch, ville i dag være fyldt 70 år, om han havde levet. Han mindedes ved tolvssang.
- ¹⁷/₁₀ Randers amts biblioteksforening afholdt årsmøde på skolen. Professor Skautrup, Århus, talte.
- ¹⁷/₁₀ Oktoberferie ¹⁷/₁₀—²³/₁₀ inkl.
- ¹⁵/₁₂ Skolen lukket p. g. a. snefog.
- ²²/₁₂ Skolens julefest. Den forløb godt, efter de bedste mønstre. 9. kl. opførte Pernilles korte frøkenstand af Holberg instrueret af lærer Ole D. Jensen, og de gjorde det udmærket. Der var over 1000 deltagere i festen.

1956

- ⁷/₁ Skolens 43-årige fødselsdag. 9. kl.s elever nedlagde krans ved stifterens mindesten på bakken.
- ¹¹/₂ Fimbulvinter med $\div 20^{\circ}$. — Film af Knud Dahl: Ærlighed varer længst.
- ¹³/₂ Fastelavnsferie.
- ¹⁴/₂ Skolen lukket p. g. a. snefog og frost.
- ⁵/₃ Overlærer Dynesen på censorrejse.
- ¹²/₃—¹⁵/₃ Inspektør Vester-Petersen censor.
- ⁷/₅—¹⁴/₅ Skriftlig eksamen.
- ²³/₆ Eksamen slut. Alle 51 bestod, 8 med udmærkelse.
- ²⁷/₆ Forældredag. Der var mødt mange forældre og skoleinteresserede; ialt var der 11—1200. Vejret var blæsende; men translokationen, der forløb efter de bedste mønstre, kunne dog foregå udendørs. Sommerferie til den 17. august.

- ⁴/₇ Elevforeningsfest. Omtalt andetsteds.
¹/₇ Willy Halds legat for 1956-57 uddeltes. Legatet er på 150 kr. og tildeles elev i 5. kl. Mary Hansen, Attrup.
⁴/₇ Elever fra 9. og 8. kl. drog på udenlandsrejse pr. bil.
¹³/₇ Eleverne kom atter hjem efter at have haft en god tur.

Personalia

Årets studenter:

Fritz Eeg Treue, Jacob Danielsen, Poul Christensen, Elisabeth Skriver, Elisabeth Andersen, Olaf Wråe, Preben Østergaard, Per Jørgensen, Leif Andersen, Lars Paludan, Bjarne Nielsen.

Reservelæge på Randers Centralsygehus, Karl Anker Steffensen, er ansat som overlæge på Hobro sygehus.

Lærer Knud Dahl har skrevet en drengbog, der hedder På farlige veje. Bogen er skrevet på basis af hans film Ærlighed varer længst, som i 1951 fik præmie på filmfestivalen i Venedig.

Lærerinde, fru Lene Basse Kristensen er ansat som lærerinde ved Mesballe skole.

Jørgen Westmark, Banken for Grenå og Omegn, har bestået bankeeksamen på Provinsbankskolen i København.

Kirsten Mariussen er blevet ansat som lærerinde på Kalø Landboskole i fagene gymnastik, sang og musikforståelse.

Jens Chr. Andersen, Allingåbro Andelssvineslagteri, har bestået handelsmedhjælpereksamen og er af Tuborgfonden blevet tildelt en flyverejse til London og Paris i præmie.

Politibetjent Villy Techen, Grenå, er fra 1. okt. udnævnt til overbetjent.

Ægteskab indgået af:

Bente Pedersen (årg. 1950) med typograf Børge Sloth, Vrå.

Ellen Schmidt (årg. 1949) med ekspedient Niels E. Løgstrup, Skive.

Karen Margrethe Andersen (årg. 1950) med civilingeniør, cand. polyt. Ole Stampe (1946).

Birthe Møller (årg. 1953) med Leif Madsen, Hornslet.

Overassistent Anders Hougaard, Præstøbanen (årg. 1941) med Grethe Møller, Gjerrild.

Laboratorieass. Inger Bech (årg. 1952) med ekspedient Leif Nielsen, Køge.
 Anne Marie Thordrup (årg. 1949) med Vagn Jacobsen (årg. 1949).

Inger Marie Dahl Pedersen (årg. 1951) med murer Erik Bach, Ryomgård.

Bodil Rygaard (årg. 1951) med ingeniør Solomon Golomb, Baltimore, USA.
 Sygeplejerske Ingeborg Vester-Petersen (årg. 1948) med cand. pharm. Hans Lauritsen, København.

Karen Bakmann (årg. 1952) med reklametegner Gunnar Nissen.

Dødsfald:

Anlægsgartner Poul Blach Hansen (årg. 1943), Horten, Norge, er afgang ved døden 29 år gammel.

Købmand Carl Sørensen, Ryomgård, er afgang ved døden 56 år gammel.

Brandinspekt. Oluf Bisgård Jensen (årg. 1922), Viborg, er afgang ved døden.

Skolebestyrer Mogens Høirup, Grindsted Realskole, er afgang ved døden 49 år gammel. Under besættelsen var han leder af modstandsgruppen i Grindsted. Han blev taget af tyskerne og tilbragte nogle måneder i Neuengamme, hvor hans helbred undergravedes. Skolebestyrer Høirup virkede en tid som lærer ved Ryomgård Realskole.

Æret være deres minde!

Gaver og legater

Skolebestyrer Axel Munchs friplads og boghandler L. Vixø's boglegat søgtes af 3. Fripladsen tildeltes Karl Henning Jensen, Ramten.

Foreningen har modtaget til uddeling:

Skolebestyrer Axel Munchs mindelegat.

Anonymt: 150 kr. og 5 bøger.

L. Vixø: 1 bog.

Foreningens bedste tak til giverne!

Ved translokationen uddeltes følgende præmier:

Birte Wammen: Axel Munchs mindelegat.

Tove Willum Jensen, Agnethe Bjørn Pedersen, Gerda

Hesselbjerg og John Juul Eriksen: hver 25 kr.

Carsten Wraae: 1 bog.

Finn Lorentzen: L. Vixø's flidspræmie.

Ruth Hansen: Elevforeningens flidspræmie.

Ved vidnesbyrduddelingen i juni modtog følgende elever hver en bog:

Axel Brock (8A)

Kirsten Vester-Petersen (7A)

Else Elmer (8A)

Jens Johan Mikkelsen (7B)

Anna Margrethe Iversen (8B)

Eva Jensen (7C)

Max Johanson (8B)

Lis Jacobsen (7C)

Jørgen Pedersen, Marie Magdalenevej, Rymgård
Per Quist Pedersen, Pindstrup
Jonna Rasmussen, Pindstrup
Svend Erik Rasmussen, Vivild Bogtrykkeri, Vivild
Ruth Schøler, Thorsager
Anna Margrethe Sørensen, Koed pr. Kolind
Anna Marie Sørensen, c/o A. Christensen, Mørkevej, Thorsager
Birte Wammen, Kolind

Generalforsamlingen

Ved generalforsamlingen den 1. juli var følgende bestyrelsesmedlemmer på valg: Bitten Bøye, Annegrethe Nielsen, Birgit Jensen og Jørgen Hansen. Alle fire blev genvalgt, ligesom revisorerne, K. Vester-Petersen og Jens Jacobsen — traditionen tro — blev genvalgt.

Under behandlingen af regnskabet blev der fra forsamlingen rejst forslag om, at adgangen til sommerfestens foredrag blev gratis også for ikke-medlemmer. Forslaget begrundedes med, at entréafgiften — i år 2 kr. — ikke måtte være skyld i, at folk gik glip af et så udmærket foredrag som det, vi netop havde hørt af Jens Kruuse umiddelbart før generalforsamlingen.

Fra anden side blev der derpå foreslået en kontingentforhøjelse fra 5 kr. til 6 kr. for at erstatte tabet af entréindtægten. Bestyrelsen nærede betænkelighed ved at sætte kontingentet op; men forslaget blev vedtaget selv efter en direkte appel til de yngste årgange, for hvem forhøjelsen må formodes at være mest mærkbar.

Bestyrelsen takker for den tillid, generalforsamlingen viser os ved at ville betro os flere midler at arbejde med, og tager til efterretning, at sommer-mødet er gratis, så længe de nuværende rammer overholdes.

Kontingentet er altså fra 1957-58 seks kr. årlig. Endnu et argument for at betale kontingent før udsendelsen af årsskriftet.

Bestyrelsen har konstitueret sig som i fjor:

K. Basse Kristensen, formand,
fru Annegrethe Ø. Nielsen, kasserer,
Anton Eriksen, redaktør,
frk. Birgit Jensen, sekretær,
fru Bitten Bøye,
K. Mejnecke-Madsen,
Jørgen Hansen.

Revisorer: K. Vester-Petersen og Jens Jacobsen.

Adresseforandringer bedes meddelt sekretæren, frk. Birgit Jensen, Auning.

Antal medlemmer: 522.

Årsoversigt 1. juni 1955 – 31. maj 1956

Indtægt:

Girobeholdning	821,22
Kassebeholdning	35,72
Axel Munchs mindelegat	50,00
Kontingent 9. kl.	175,00
Gave fra herr Munch	100,00
Amerikansk lotteri	50,00
Kontingent giro 89 × 5,00 kr.	445,00
» 274 × 5,85 »	1602,90
» kt. 28 × 5,00 »	140,00
» » 25 × 5,85 »	146,25
» » 1 × 10,00 »	10,00
Ekstra salg af årsskrifter	49,00
Renter	7,22
	3632,31

Udgift:

Axel Munchs mindelegat	50,00
Præmier	31,50
Sommerfesten (musik, foredrag, hotel)	257,30
Porto, kuverter, budpenge, gebyrer	75,50
Gartner Sørensen	10,00
Udg. til amerikansk lotteri	19,00
Annoncer (Axel Munchs friplads og sommerfest)	140,62
Kolind Bogtrykkeri	1762,90
Kolind Boghandel	40,00
Auning Boghandel	4,50
Bryllupsgave til Inger Høegh	27,00
Rengøring m. m.	10,00
Hammerschmidts Klichéfabrik	122,80
Basse Kristensen (porto)	400,00
Sekretæren	30,00
Girobeholdning	638,22
Kassebeholdning	12,97
	3632,31

Status pr. 31. maj 1956

Girobeholdning	638,22
Kassebeholdning	12,97
Beholdning ialt	651,19

Åbyhøj, den 6. juni 1956.

Annagrethe Nielsen.

Revideret og godkendt.

Randers, den 12. juni 1956.

Foldby, Hinnerup, den 8. juni 1956.

Vester-Petersen.

Jacobsen.